UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
MAR 9 1921

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 9 — So. Boston, Mass., Kovo (March.) 3 d. 1921 m. — Metai VIII

NAUJASIS "SANDAROS" ANTGALVYS.

Gerbiamieji "Sandaros" skaitytojai matote, jog šis numeris turi naują antgalvį. Jį yra piešęs jaunas studentas, Antanas P. Gabrėnas (kurio paveikslą čia-jau matote), sandarietis.

Antgalvio idėja — šviesi, spinduliuota broliška ir seseriška meilė, pasidavimas viens vienam prielankios rankos.

Sandariečiai, tegu šis antgalvėlis visados jums primena, kad tik broliška meilė svietą išganys ir suvienytas darbas milžinų darbus nuveiks.

GAISRAS "SANDAROS" SPAUSTUVĖJE.

Pereitoj subatoj po piet, pradėjus valyti statomąją mašiną, užsidegė aliejai. Nubėgus žemyn liepsna padegė "kybordės" raktai. Raktai, matyti, yra iš labai lengvai degančios medžiagos, nes užliepsnojo ir, nepaisant stropaus gesinimo, sudegė visi alei vienam. Laikinai, kol pareis nauji, užmaustyta raktai nuo kitos senos mašinos. Tas viskas sugaišino darbą, ir kad nesuvėlinus šio numerio, visą vidurinę "Sandaros" pusę išleidžiame stambesnėmis raidėmis.

PRANEŠIMAS

Penn. Sandariečiams A. J. Gotauto prakalbų maršruto reikale.

Kovo 6 d. prakalbos įvyks Mahanoy City, Pa.

Kovo 7 d., Columbia Hall, McAdoo, Pa.

Kovo 11 d., A. Kuko salėje, 183 Main St., Scranton, Pa.

Taipgi įvyks visa eilė prakalbų ir kitose apielinkės kolionijose. Kurios kuopos Pa. valstijoje dar nėsate surengę, tai malonėkite ant vietos susižinoti su kalbėtoju ir praneškite "Sandaros" Admnistracijai. Gavę pranešimą, tuo prisiųsime apgarsinimus ir kitus reikalingus dalykus link prakalbų.

"Sandaros" Adm.

KONFERENCIJA.

Naujorke įvyko Sąjungos Pabaltjurio ir Lietuvos žydams pašelpai teikti Konferencija, kuri tęsėsi nuo 1920 m., gruodžio 4 iki 6 d. Konferenciją pasveikino Latvių konsulas p. Jonas Kolginas ir Lietuvos konsulas p. J. Vileišis ir jojo sekretorius, kurie tam tikrai atvyko iš Vašingtono dalyvauti Konferencijos darbuose. Abu svečiai, o ypač pastarasis labai širdingai buvo delegatų priimti. P-nas Vileišis savo kalboje pasakojo apie laisvę, kurią naudojasi Lietuvos žydai ir labai gyrė Lietuvos žydus, taip

ANTANAS P. GABRĖNAS
Sandarietis - moksleivis, piešėjas naujojo "Sandaros" antgalvio.

prisirišusius prie savo tėvynės ir kartu su visais piliečiais tiek prisidėjusius prie Lietuvos valstybės atstatymo.

Konferencija į p. Vileišio kalbą atsakė didžiausia demonstracija Lietuvai. Konferencija per savo pirmininką, p. Morisą Vinčevskį dėkavojo lietuvių tautai ir Lietuvos vyriausybei už tokius draugingus santykius su žydais ir pažadėjo konsului visiškai sąjungos paramą Lietuvai ir josios gyventojams.

Paskui Konferencija reiškė savo protestą prieš žydų žudynes Eiropos Rytų valstybėse ir prieš manomą emigracijos Amerikon susiaurinimą.

Priėmus rezoliucijų eilę apie pašalpos darbuotės, konferencija išrinko Vykdomąjį Komitetą, kuris vestų visą darbą.

VYRIAUSIAS KAUNO RABINAS APIE ŽYDŲ PADĖTĮ LIETUVOJE.

Jau kurį laiką vieši Amerikos Vyriausias Kauno rabinas p. Abraomas Šapiro. Šeštadienį, š. m. sausio 1 d. jam pagerbti buvo įrengtas banketas Centralio Pašalpos Komiteto sukviestas, kur svečias perdavė Lietuvos žydų pasveikinimą ir davė jų dabartinės padėties apžvalgą. Bankete dalyvavo dauk įtakingų svečių ir jų tarpe taip pat Amerikos Komiteto "Joint Distribution Committee" pirmininkas p. Varburgas.

Visų pirma jis dėkojo Amerikos žydams už jų nuolatinę užuojautą ir paramą savo broliams šiapus vandenyno. Be didžiausios medžiaginės pagalbos, kurią ši parama suteikė išnaikintų ir išvargintų kraštų žydams ji turėjo dar didesnės moralinės įtakos tuo, kad Europoj kitaip nusistatė žydų atžvilgiu žinant, jog jie turi Amerikoje tokią įtakingą žydų visuomenę.

Kalbėtojui papasakojus apie sunkią Lietuvos padėtį, kuri labai nukentėjo del karo, jis apsistoja del dabartinės padėties ir sako: "jei Lietuva pirmoji pajuto karo skausmus, tai ji pirmoji ir gi pradėjo gydytis nuo karo žaizdų. Lietuvių - žydų santykiai visuomet tebebuvo geri, o dabar jie dar pagerėjo. Žydai jaučiasi Lietuvoje labai gerai ir turi lygių teisių su visais piliečiais. Jie taip pat gavo galimybės tvarkyti savo tautinį gyvenimą autonomijos pagrindais.

Todel jis apeliuojąs į Amerikos žydus "remti Lietuvą ir išnaudoti žydų įtaką, kad išgauti iš Amerikos bei santarvės Lietuvos pripažinimą."

Kalba padarė labai gero įspudžio dalyvavusiems bankete, skaitlingiems svečiams.

Žydų Reikalų Ministerija.

LIETUVOS ŽINIOS.

Puolimai fronte. Sausio 12 d. 50 lenkų kareivių atvyko vežimuose į Kuminių kaimą (į šiaurę nuo Joniškio). Netikėtai apsiautė kaimą, lenkai privertę musų sargybą pasitraukti, bet sulaukusi pagelbos, sustiprinta sargyba išvaikė lenkus ir grįžo į savo vietą. Sausio 23 d. toks pat burys mėgino pulti Kražiškių kaimą (į pietus nuo Kumonių), bet musų žvalgų buvo išsklaidytas.

Elta.

—**Žemaičių** Vyskupas Karevičius sausio 30 d. išvažiavo iš Kauno į Rymą aplankyti apaštalų sostą ir patiekti eilinę vyskupavimo reliaciją Ganytojo kelionė tęsis apie 3 sąvaites.

Kolera. Nuo sausio 22 d. ligi 28d. įregistruota 7 susirgimai kolera Kaune ir 1 Vilkijoje. Visi ligonys išvežti ligoninėn, ir koleros plėtimas namuos, kur buvo ligonių, sustabdytas. Visi paskiausieji įregistruotieji susirgimai pasirolė naujose vietose.

Vilniuje. Lenkų norai. Lenkų Seimas pagaliau atvirai pasisekė, kad Vilnių jie prijungia be jokio apsisprendimo, plebiscito, prie Lenkijos.

Aišku, jog tą lenkai manė jau seniai padaryti, tik visaip gudravoti bijojo vis parodyti savo ilgų ausų.

Lenkai nori Ilukštos. Varšavos laikraštis "Narod" (Tauta) įdėjo vieną straipsnį, kuriam reikalauja ma prijungti Ilukštą prie Lenkijos.

Matyt jie dar ne sotųs; reikia laukti greit pareikalauti ir Petrapilio.

I. Vilniaus Lietuvių gimnazijos mokytojų protestas. Vilniaus Lietuvių gimnazijos mokytojai iškėlė viešai kategorinį protestą, prieš kišimąsi zandamerijos ir gim. gyvenimą. Turėdami įsakymą areštuot kurį nors asmenį, arba nuvesti jį teisman, ginkluotai veržiamasi į gimnazijos butą, ir stačiai iš pamokų paimami mokytojai ir mokiniai, kaip tai buvo padarę su gimnazijos direktoriu M. Biržiška ir su kitais mokytojais. Tuo budu gimnazijos darbuotė ir pats mokytojų autoritetas, griuna, mokinių gi tarpe didėja neapykanta prie viso to, kas yra lenkų.

—**Vaizdelis iš Želigowskio** kariuomenės. Patyręs visus su Želigowskio kariuomenės santykių smagumus žmogus taip vaizduoja jos padėtį.. Išvaduoti iš kariuomenės labai lengva, kas nesigaili 2 šimtų markių. Paprastas atsitikimas matyt vyrus kaip ąžuolus, pripažintus "del sveikatos" netinkamus eiti kariuomenės tarnybą, o mobilizuotų tarpe dažnai matyti žmonių viena akim arba turinčių kitų žymių fizinių trukumų, kurie, neturėdami kelių šimtų markių, arba nesusipratę jų duot kam reikia vargsta kariuomenės eilėse . Karo valdininkai ir šiaip Želigowskio kariai, vaduodamies priežodžių "kalk geležį kol karšta," stengias kiek galėdami išnaudot padėtį. Kariuomenės arkliai badu stimpa, kareiviai "del malkų stokos" savo virtuvėse ugnį sukurt degina tvoras. Kareivinėse kurui deginamos tuščių kareivių medinės dalys. Naujokų sveikatos grudymas tur but geriausia pastatytas, (butinai turi nusiregti), turėdami tik 1 kaldrą dviem žmonėms; daug jų neturėdami vietų, miega ant akmeninės a'slos.

Bet koks grudymas kasdien duoda vaisių apie 10 žmonių iš kuopos kasdien eina į gydytoją, o vakarais trųksta po 5-10 žmonių (dezertirai). Kareiviai gauna po ½ svaro duonos per dieną ir vieną kartą sriubos. Gerai gyvena seržantai, kurie kasdien yra girti ir puskarininkai, kurie už kiekvieną kareivio išleidimą į miestą gauna tam tikrą mokesnį natura. Naktį ta "šiltoji kompanija" savo kambariuose, (kur priešingai kareiviams yra karšta), kortuoja. Tokie yra santykiai kariuomenėje, kad, reikia pridėti, puskarininkai ir net karininkai nuolat reiškia gailėsio, kad "lenkų kariuomenėje negalima mušti", nors visai paprastas daiktas yra matyti, kaip seržantai arba karininkai kojomis stumdo naujokus.

Sodžiuje ne tik kariuomenės dalių, bet atskirų karių rekvizicijos, plėšimai ir žandarų "užimai", vargina gyventojus. Visa tai veikia taip į gyventojus, kad sukelia noro kuo veikiausiai išsivaduoti iš tų "išvaduotojų" rankų. Į kariuomenę

V. VALILIONIS,
Lietuvos kareivis ginantis nuo priešų laisvą ir nepriklausomą Lietuvą tėvynę. Jo laiškas tilpęs ant 5 pusl.

daugely vietų, pav. Ašmenos apskrity, veik nickas nėjo, nežiurint grasinimų, kad nestojusių į kariuomenę šeimynų turtas busiąs rekvizuotas. "Lietuva."

Agitacija. Kaip praneša lietuvių laikraštis "Vilnius", duonos trukumas ir brangenybė, sukėlusi Vilniuje agitaciją prieš žydus, kaltinant juos užslėpus visus maisto išteklius. Tuom tarpu trukumo esanti priežastis aiški: Iš Lenkų nieko gauti negalima, Vilniaus apylin. Želigowskio kareiviių apiplėštos, o iš anos pusės demarkacinės linijos sunku tikėtis tuo labiau, kad Želigowskio kareiviai stovi pakely ir atiminėja.

—Rinkimų "laisvės". Lenkų laikraštis "Gazeta Wilenska" ragina valdžią kuoaršiausiai pasielgit su visais, kurie agituos už susidėjimą su Kauno Lietuva, nesilaikant nei prieš karo teismą, nei prieš mirties bausmę. Štai kokiu budu lenkai namo vykdinti rinkimus į Vilniaus seimą.

— **Žydų plebiscitas.** Pasak žydų laikraščių, Kontrolės Komisijos pirmininkas Chardingny aplankęs Vilniuje vyriaucią žydų rabiną, ir išklausinėjo, už ką galutinai mano žydai balsuoti, ar už Lietuvą, už lenkus, Chardigny gavęs kategorinį atsakymą, jog "už Lietuvą."

— **Prieš įvyksiant rinkimams.** Lietuvių dvasios laikraštis, leidžiamas lenkų kalboje "Dzwon Litwy" įdėjo atsišaukimą, jog "kiekvienas Lietuvos pilietis, kam brangi yra Vilniaus ir krašto ateitis, neprivalo nei mažiausiai domėtis rinkimais."

Už tą Želigowskio valdžia tuojaus konfiskavo visą išleistą laikraštį, ir uždraudė jo tolimesnį leidimą.

Neužilgo pasirodė tos pat dvasios "Straž Litwy" (Lietuvos Sargas), kurio redaktoriu pasirašė p. M. Biržiška.

— **Kiek balsavo už lenkus.** Vilniaus lenkų laikraščiai įdėjo dideliausį pranešimą, buk tokiuos ir tokiuos valsčiuos, Vilniaus apylinkėje, žmonės sudarę sąrašus norinčius dėtis su Lenkais, ir pasiuntę juos Želigowskio valdžiai. Dabar paklauskim, keli gi tukstančiai surinkta tų parašų. Ne tukstančiai, ne šimtai, tik, to paties laikraščio pranešimu, ... 35! ("Trimitas").

Gudai ir lenkai. Lenkai suiminėja gudų darbuotojus ir laiko kalėjime. Viename Dambe esą 500 gudų darbuotojų. Suimtųjų padėtis labai sunki. Daugelis miršta, nes tarp suimtųjų išsiplėtė užkrečiamos ligos, su kuriomis lenkai visai nekovoja, matyt norėdami, kad suimiteji greičiau išmirtų.

Vilniaus "Seimas." Rinkimai į Vilniaus "Seimą" vėl atidėti ir manoma, kad jie neįvyks. Vilniaus "gubernatoriumi" bus rodos lenkų vyriausybės delegacijos pirmininkas Račkevičius.

Želigowskio "kariuomenė." Kaip praneša gudų biuras, Želigowskio kariuomenė yra, o oficieriai girtuokliauja ir kankina gyventojus.

Lenkų provokacija. Musų sargyba Gudakiemiuose girdėjo lenkų pusėje šaudymą. Vėliau pasirodė kad lenkai atsiuntė į neutralę zoną 7 kareivius ir padarė iš ten neva lietuvių puolimą. Paskui privertė gyventojus pasirašyti pranešimą. Želigowskiui, kad juos puolę lietuviai.

Lenkai plėšia Lietuvos turtą. Lenkai išardė visus siauruosius geležinkelius jų užimtame Lietuvos plote, išveždami medžiagą į Lenkus; o dabar pradėjo ardyti ir platųjį geležinkelį Ignalino stotyje, nuimdami bėgius ir veždami Lenkijon. Matyt, nesitiki ilgai čia bebuti.

Lenkai vilioja Vilniečius. Naujoji Vilniaus valdžia išleistame manifeste skundžiasi sunkiomis gyvenimo sąlygomis Vilniaus srityje ir reiškia pasitikėjimo, kad prijungus ją galutinai prie lenkų viskas pasitaisysią.

Gardino gudų protestas. Gardino gudai protestuoja prieš nekartą Gardino lenkų organizacijų ir "Liaudies rados" pareikštą gyventojų vardu norą priklausyti

(Tąsa ant 5 pusl.).

A.L.T.S. Reikalai.

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 6 kp., Silver Creek, Pa.: Jokubas Kiseliauskas, Aleks Lukoševičius, Simonas Kriaučiunas, Jonas Pakštas.

Prie 9 kp., Cambradge, Mass.: Julius Jučius.

Prie 21 kp., Rochester, N. Y.: Jonas Januševičius, Liogminas Petronis.

Prie 32 kp., New Britain, Conn.

Jonas Abečiunas, Mykolas Kalnikas.

Prie 45 kp., Cliffside, N. J.: Kazys Liepus, Antanas Valukonis.

AUKOS SPAUSTUVĖS SKOLŲ IŠMOKĖJIMUI.

18 kp. nariai, Cleveland, Ohio.: Kazys Grinius — $2.00, Izidorius Samas — $2.00.

LENKTYNAVIMAS.

Kadangi kas sąvaitė prie A. L. T. Sandaros kp. vis daugiau narių prisirašo, tai pradėdami kovo mėnesį padarome **lenktyniavimą:** Kuri kuopa per šį mėnesį gaus daugiau narių, tà laimės lenktynes ir gaus iš Sandaros knygyno knygų verties $5.-00. Taigi visų kolionijų sandariečiai — visi į darbą! Nepaduokime pirmenybės vieni kitiems, kiekviena kuopa stengkimės papuošti savo knygynėlį naujomis knygomis, kurias gausite lenktynės laimėjime. Tad valio! visi į lenktynes, ir parodykime, ką kurios kolionijos sandariečiai gali.

K. J. PAULAUSKAS,
A. L. T. Sandaros Sekr.-Adm.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

DETROIT, MICH.
Iš Sandariečių Veikimo.

A. L. T. S. 29 kp. surengė prakalbas paminėjimui trejų metų sukaktuvių Lietuvos nepriklausomybės: buvo vasario 20 d., nedėlioje, Bohemų salėje, 3009 Tillman St., prie Butternut gat. Kalbėtojas buvo neseniai atvykęs iš Vilniaus Dr. D. Alseika. Gerb. svečias savo kalboje labai nuosekliai ir teisingai nušvietė pereitą ir dabartinį Lietuvos padėjimą, kokius vargus iškentėjo po rusais, o ypatingai per tą baisiausiąją karę. Ypač klausytojų ðomę atkreipė į dabartinį Lietuvos piliečių nusistatymą: "verčiau mirti, nė kaip vergijon pasiduoti," ir kad tie pilksermėgiai yra pasirengę atremti didžiausią savo priešą, kuris tik kesįsis ant Lietuvos neprigulmybės.

Gerb. svečias pranešė, kad Lietuvos liaudis turi visą viltį ant amerikiečių, savo brolių, kurie jau daug yra pagelbėję su savo centais toje garbingoje kovoje už laisvę. Bet toli gražu ne visi atliko savo pilietiškas pareigas. Gerb. svečias kvietė visus išgirsti savo brolių balsą, prisidėti apginti Lietuvos laisvę ir kartu Lietuvos piliečių nuo žeigowskio teroro ir tam panašių visokių priešų. Todel, gerb. Lietuvos piliečiai ir pilietės, nepraleiskime pro šalį savo brolių balso, bet atmeskim visus partyviškumus ir stokim į pagelbą — apginti savo tėvynę — kas su auka, kas pirkdami L. L. Boną ir kad neliktų nė vieno Lietuvos piliečio, kursai neturėtų paskolinęs Lietuvos valdžiai.

Turiu pabrėžti, kad gerb. svečio kalba užsiganėdino visi, kas tik turėjo progą išgirsti išskyrus tuos gaivalus, kurie dirba žulikowskio naudai, arba geriaus sakant, Lietuvos išgamos. Butų geistina, kad visos kolionijos pasistengtų surengti prakalbas gerb. svečiui. Nesigailės išgirdę svečio kalbą, nes mažai turim savo tarpe tokių kalbėtojų.

Po prakalbų buvo duodami klausimai, į kuriuos gerb. svečias atsakinėjo. Klausimų neaprašysiu, nes gaila užimti laikraštyj vietą. Su minėtais klausymais pasistatė Lietuvos išgamos, kuomi prijuokino publiką nelyginant ant "sorkių."

Aukų surinkta apie 50.00 dolerių. Mat, dabar Detroite didžiausia bedarbė, ir dar neperdaug publikos susirinko. Priegtam, tą pačią dieną buvo rengiamos bolševikų prakalbos, kad tiktai atitraukus piliečius nuo gerb. svečio prakalbų. Gaila, kad kai-kurie Lietuvos piliečiai tebeserga protiška liga. Butų laikas išsigydyti ir neklausyti žulikowskio tarnų, nesipriešintų savo broliams, kurie stato savo gyvastį už Lietuvos laisvę, išgirstų savo brolių, seselių balsą, šaukiantį į vienybę, prisidėti nuo užpuolikų savo gimtinę šalelę. Valio! visi prei pilietiškų pareigų — atlikti savo pilietiškas pareigas! **Garždiškis.**

DAYTON, OHIO.
Dr. D. Alseikos Prakalbos.

Vasario 15 d. A. L. T. S. 34 kuopa surengė prakalbas Dr. D. Alseikai. Publikos, kaip pas mus Daytone, tai prisirinko nepaprastai daug. Galima sakyti, kad nei ant kokių prakalbų, buvusių Daytone, nebuvo tiek publiko, kaip ant šių. Net ir rusų burelis atėjo ir svetainėje rusai priėję prie gerb. Dr. Alseikos prašė, kad ir rusiškai pakalbėtų, ant ko daktaras sutiko.

Kadangi Lietuvos neprigulmybės apsiskelbimo šventė pripuolė vasario 16 d., tai gerb. kalbėtojas apibudino šventės reikšmę ir perskaitė Lietuvos neprigulmybės dekliaraciją. Toliaus aiškino Lietuvos padėtį ir Vilniaus atvadavimo klausimą.

Rusiškai taipgi pakalbėjo, kas rusams labai patiko.

Buvo aukos renkamos Vilniaus atvadavimui. Bet kadangi čionai per apie pusę metų didelė bedarbė ir kadangi prieš tai kun. Cibulskis ėjo per butus aukas rinkdamas, kurias sakė vešiąs į Lietuvą Vilniaus šelpimo reikalams, tai aukų šiose prakalbose neperdaugiausia, vos $57.66.

Čio paduodu stambesnių aukų aukavusių vardus: P. Dambrauskas $5.50; **po 5 dol.:** A. Gricius, ka; Pažera, M. Ribokas, J.Noreika,; **po 2 dol.:** M.K. Mockevičius, L. Radzevičius, V. Juškevičius, V. Adomaitis, T. A. Sakaitis; **po $1:** J. Urbonas, M. Stulgaitienė, J. Butkus, P. Vaičius, J. Sakaitis, V. Motuza, M. Valiušis, A. Kudirka, I. Pazerienė, A. Kavaliauskienė, J. Alinskas, J. Melašius, J. Stanevičius, A. Butkus, J. Guzauskas, J. Sakalas, J. Stulgaitis. Smulkių aukų $3.-16 ir 2 dol. rinkėjų nepažymėti, liko. Viso $57.66. Rengimo išlaidos $7.66, pasiųsta Vilniaus Atvadavimo Komitetui 50 dol.

Visiems aukojusiems ištariame širdingą ačiu!

Varde A. L. T. S. 34 kuopos,
Rašt. **T. A. Sakaitis.**

SUSIRINKIMAI.

WORCESTER, MASS.

A. L. T. Sandaros 16 kp. įvyks mėnesinis susirinkimas kovo 6 dieną, 1921 m., 10 val. ryte, "Aušrelės" kambaryje, 83 Green St. Visi nariai neatbutinai turite ateiti į susirinkimą ir užsimokėti savo mokesčius už visus 1921 metus, tuomi sumažįsite sekretoriui darbą ir save paliksite ramybėje per visus metus. Atminkite, jog laikraštis už dyką negali lankyti jusų stubas: jeigu busit neužsimokėję už 3 mėnesius, busite suspenduoti.

Malonėkite visi nariai ateiti ir po naują narį atsivesti.

K. Budinavičius.

WILKES BARRE, PA.

A. L. T. Sandaros 55-ta kuopa laikys mėnesinį susirinkimą utarninko vakare, 1-mą kovo, 1921 metų, J. Vaišnio svetainėje.

Nuo šio mėnesio A. L. T. Sandaros 55-ta kuopa laikys susirinkimus utarninko vakarais, todel kad South Wilkes Barre Local'as laiko susirinkimus seredos vakarais. Sandariečiai neužmirškite pirmą utarninką vakare po pirmam.

Sandariečiai, malonėkite lankytis į kiekvieną Sandaros susirinkimą — tas priduos daugiau gyvumo musų kolionijoje. Viskas, kas tik yra prakilnaus musų organizacija buna pirmutė pasidarbuoti. Artinasi pavasaris ir drauge su juomi darbai musų organizacijos ir Lietuvos, musų tėvynės labui.

K. Demikis.

BRIDGEPORT, CONN.

A. L. T. Sandaros 15 kuopos gerbiami draugai ir draugės malonėkite atsilankyti į susirinkimą, nes yra daug svarbių reikalų ir šitam svarbiam momente darbo turim daug. Susirinkimas įvyks antrą utarninką, kovo 8d., Kliobo svetainėje, 426 Broad St. Visus užkviečia,

Rašt. **J. Eidukevičius.**

CAMBRIDGE, MASS.
Pranešimas.

A. L. T. Sandaros 9 kp. įvyks susirinkimas nedėlioje, kovo 6 d., 12:30 val., po No. 875 Cambridge St. Gerbiami nariai malonėkite atsilankyti į minėtą susirinkimą, nes turime daug svarbių reikalų aptarti.

P. R. P. Yasutis.

Ar Ištikrųjų Negalimas Bendras Darbas?

Norwood, Mass.

Gerbiamiems laikraščių skaitytojams teko apsčiai prisiskaityti visokių incidentų iš šitos kolionijos lietuvių varžytinių ir ginčų.

Taigi pažiurėkime plačiaus, kas gi jie yra, tie garsus triukšmadariai ir ant kiek jie kulturingi.

Pirmiausia paimkime klerikalius, kurie save skaito gerais katalikais, pildančius Dievo prisakymus. Girdi, tiktai jiė esą geri lietuviai, o visi kiti, jei ir protingiausi lietuviai, tai vis niekšai,, nes bedieviai,laisvamaniai ir t. t. Šitie gaivalai boikotuoja Lietuvos Atstovybę Amerikoje, gerb. Joną Vileišį ir Maj. žadeikį — girdi, jie bedieviai ir dar drįsta reikalauti iš kunigų Tautos Fondo atskaitų, keršinkim jiems. Jie, budami didumoje vietos L. P. bonų stotyje, išnešė rezoliuciją prieš Lietuvos Atstovybę Amerikoje, nežiurint to, kad bonų stotis suidarė iš visokių pažiurų žmonių ir prieš tokį jų darbą priešinosi, pagaliaus L. A. A. pabaigus savo darbą ir paskelbus bonų stočių atstovų suvažiavimą bei raginimą visų lietuvių prie apvaikščiojimo 3 metų sukaktuvių Lietuvos nepriklausomybės apsiskelbimo 16 d. vasario. Vietinis Liet. Pil. Sąjungos 9-tas skyrius pranešė apsnudusiai bonų stočiai mandagų laišką su paraginimu aukščiaus minėtus dalykus apsvarstyti ir ruoštis prie darbo, raginant visus lietuvius bendrai veikti, idant butų kuogeriausios pasekmės. Ir štai bonų stotis sušaukia vieną susirinkimą, ir pirmininkas išreiškia susirinkimo tikslą. Viens po kitam pradeda kalbėti ir aiškinti apie Piliečių Sąjungos laišką, šaukia: protestuokime prieš tokius niekšus! Kam jie kiša savo nosį į musų reikalus? Kam jie mus ragina? Mes, girdi, daugiau suprantame tuos reikalus, negu jie. Bet, ant nelaimės, ir davatkos pradėjo suprasti, kad jų vadai, kaip pamišę, iš piktumo plaukus draskos, rėkia, burnoja be jokio tikslo, nes paraginimas buvo mandagus ir vietoje. Todel subarti, jie nosis nuleido ir nusiramino. Vienok nutarta 3 metų paminėjimui surengti prakalbas.

Priėjus bonų stočių klausimui, tai, pradėjus nuo klebono ir baigiant davatkų, visi kalbėjo, kad suvažiavimas šaukiamas Vileišio pasiteisinimui ir, girdi, kad mes jam pasakytume "Good Bye," nes kitaip tai jau jam nei Lietuvoje vietos nebus už jo kriminališkus darbus, Amerikoje padraytus. Ar reikia puikesnių sorkių? Atstovo nesiuntė, o dar nutarė savo nonsensus į laikraščius paskelbti. Pagaliaus rinkta B. S. nauja valdyba, į kurią išrinkta vieni klerikalai, o tautiečiai visi prašalinti. Tautiečiai tuo labai užganėdinti, nes daugiau nereikės turėti jokios atsakomybės už jųjų papildytus purvinus darbus, t. y. klerikalų darbus.

Dabar pažiurėkime į kitą pusę, tai yra į musų bolševikus, kurie taipgi šaukia, rėkia, visus vadina išnaudotojais, buržujais ir kitokiais. Nors šita sriovė yra daug silpnesnė už pirmąją, bet vis drumščia ir trukdo viešąjį ir bendrą lietuvių darbą. Klerikalai turi savo bažnytinę salę ir bolševikai užgriebė L. Labdarystės namą, kur vieni ir kiti turi prieglaudą ir ten suka sau lizdus. Bet pažiurėkime, ar jie moka visomis tomis gėrybėmis naudotis? Ar jie įsisteigia mokyklą, ar jie stengiasi liaudį apšviesti, ar bent patys lavinas? Vieni priešingai! Nors ir patys vadinami lyderiais vos-vos šiaip-taip pasirašo savo vardą - pavardę, ir to dar neatlieka tinkamai, tai kągi jau apie kitus pasekėjus kalbėti? Bet, štai, nueikie į taip vadinamą "pool room", ten atrasi visus tuos inteligentus: bolės tik traška kvoteriai, pusdoleriai tik skamba. Didžiausi idėjos priešai ten tai žaidžia, kaip broliai.

Dabar Lietuvos Pil. Sąjunga įsisteigė savo kambarį ir mokyklą. Pamatysime, kiek tų ponaičių atsilankys į mokyklą. Ateitis parodys. Vėliaus prisieis gemblerių ir vardus paskelbti.

J. M. Pilietis.

MINISTERIŲ PIRMININKO DRO GRINIAUS KALBA, PASAKYTA ST. SEIMO POSEDYJ, SAUSIO 7 D.

(Pabaiga).

Pereisiu prie nušvietimo kaikurių sričių vidaus gyvenimo. Savivaldybės vis dar neįeina į normalines vėžes: stoka prityrusių darbininkų, legaliniai mokesčiai per maža teduoda ištekliaus, kad aprupinti labai plačius, savivaldybėms pavestus uždavinius. Bet ačiu vienų kitų savivaldybių bei visuomenės darbininkų iniciativai ir energijai, buvo surengta kursų, paskaitų, kur pasimokino nemažas skaičius asmenų, dirbančių ar žadančių dirbti savivaldybėse, kas be abejonės naudingai atsiliepė į pačias savivaldybių įstaigas.

Jeigu bus Seimo priimti patiekti savivaldybių finansavimo įstatymo projektai, tai pagerins savivaldybių finansus ir iš to bus galimybės išeit į geresnį kelią. Be to, šiais 21 metais savivaldybių instruktavimas per apskričių viršininkus ir betarpiai iš centro rengiama daug intensingiau.

Našlaičių ir pavargėlių šelpimas nėra dar pasiekęs reikaingo laipsnio. Iš viso Lietuvoje, neskaitant okupuotos Lietuvos dalies, prieglaudų turime arti 40, kur aprupinama apie 3000 vaikų. Prieglaudų seniams pavargėliams retame apskrity tėra, ir dažniausiai jų niekas neaprupina. Darbo kolonijų mažažemiams nusikaltėliams, taip pat atatinkamų darbų namų prostitutėms dar visai nėra. Šios ydos yra del silpnos savivaldybių finansinės padėties.

Darbo srity, galima sakyti, šiandien dalykai stovi neblogiausiai: gyvenimui pabrangus paprastų darbininkų uždarbis pakilo. Dabar darbininkas mieste uždirba, rugių valiutą imant, nuo 10 iki 50 pudų. Tai yra norma, maždaug atatinkanti normai prieš karą, ir sodžiaus darbininkų uždarbis neblogiausias. Nedarbo Lietuvoje kaip ir nėra. Vyriausybė rengia projektų darbui normuoti ir darbininkams sanatvėje bei ligoje apdrausti. Šiais metais prisidėjo dar vienas dalykas, tai yra tremtinių iš Rusijos grąžinimas. Jis eina labai sunkiomis aplinkybėmis, mes bendrą sieną su Rusiją trumpą laiką turėjome. Dabar tremtinių grąžinimas eina per Latviją. Bet sunkiausiai, tai pačioje Rusijoje išblaškytiems po visus kampus suvargusiems tremtiniams pasiekti didesnį centrą, kur sudaroma ašelonai. Iki šiol nuo taikos su Rusija padarymo grįžo apie 11,000 tremtinių, pridėjus sugrįžusius savarankiai, t. y. tremtinių punktus aplenkusius per šį pusmetį grįžusių skaičius pasiekė iki 20,000. Pavasarį grįžimas galės eiti sparčiau.

Epidemijų Lietuvos tuo tarpu beveik nėra, bet vietomis tenka rimtai kovoti su raupais, kitur pasirodo ir demėtoji šiltinė. Epidemijų pavojus vis dar tebegręsia. Kad apsisaugot nuo epidemijų ir, apskritai, nuo apkrečiamų ligų rupinamasi sanatarinės sąlygos pagerinti, aprupinti atatinkama literatura — rengiama paskaitos, rupinama dezintekcijos įrankių, taip pat žemesnio ir aukštesnio medicinos personalo.

Musų milicijai daug kas prikaišiojama, teisybė, musų milicijoje daug kas taisytina, bet reikia atsiminti, kad jai tenka dirbti sunkiomis sąlygomis. Ji kaip reikiant, neaprupinta, neapvilkta, nei apginkluota; ji negana aprupinta butu, kuru ir šviesa, kas nustatyta įstatymais, net ir to negauna. Ji turi be savo tiesioginių pareigų atlikti konvojaus darbą, siunčiant kalinius; ji turi atlikti daug darbo, surišto su karo padėtim. Vyriausybė rupinasi, kad artimiausioje ateityje milicija butų aprupinta visomis priderančiomis jai reikmenimis. 21 metais milicija sumažinama, detto kokybė bus žymiai pakelta, davus jai geresnį atlyginimą.

Vidaus priešas nors ir neturi platesnio pritarimo visuomenėje ir miniose, vis nenustoja kastis po musų valstybės pamatais, taip vadinami P. O. W. arba ščelcai dar 19 metais gavo neišgydomą smugį ir nepajiegdami stoti į viešą kovą užsiima visokių paskalų leidimu bei visuomenės upo drumstimu.

Kitas musų priešas, tai **komunistų organizacija,** kuri gaminasi pudais dinamito, revolverių (iš dešinės: o,o!) rankinių granatų, literaturą leidžia, leidžia agitatorius geriausiai už tai mokėdami. Bet musų žmonės jau įsitikino, ką gali duoti jų agitacija ir jų plenai, ir visi komunistų darbai ne tik palieka be pritarimo, bet sukelia visuomenėje didžiausio protesto. Iliustravimui norėčiau paminėti davinių iš paskiausių dienų. Jau pirmiau susekta žvalgybos beplatinant nelegalinių laikraščių, kaip — "Kova," "Raudonoji Jaunuomenė", "Kareivių Tiesą," "Tiesa," "Borba" ir dar kitų musų ir ne musų kalba atsišaukimų, brošiurų, kurios kviečia nuversti dabartinę tvarką ir įvesti Tarybų Valdžią su proletariato diktatura. Tai yra draudžiamu ir eina prieš musų įstatymus. Pakenčiama buvo, ligi kol tokia propaganda reiškėsi vien popiera ir žodžiais.

Bet štai sausio 4 dieną Kauno žvalgybos surasta centro sandėlis, kur rasta 15 pudų raudonosios literaturos, 3 dėžes sprogstamosios medžiagos, kelios dešimtys naujų neužpildytų Lietuvos pasų, 10 metrų Bikfordo šniuro su padegimo prietaisais, rankinių granatų ir daug susirašinėjimų.

Kam tai buvo rengiama — nėra, rodos, reikalo aiškinti. Žinoma buvo padaryti Vyriausybės atatinkami žingsniai ir susekta dar daugiau davinių, kad čia buvo suorganizuota sąmokslas prieš dabartinės musų tvarkos. Vyriausybė, stovėdama valstybės ir josios gyventojų sargyboje, negali pakęsti tokio valstybės rumų ardymo ir pasielgta su piktadariais, kaip su tėvynės pardavikais (Dešinėj ploja. Atst. Draugelis ir vietos: Jau Požėla paklausimą įnešė. Iš kairės: O. Radzevičius?)

("Lietuva").

ATSKAITA
Pittsburgh, Pa., Lietuvai Gelbėti Draugijos 36-to Skyriaus (arba Lietuvių Raudonojo Kryžiaus).

Nuo susitvėrimo sykriaus, tai yra, nuo rugsėjo 20 d., 1919 m. iki vasario 1 d., 1921 m.:

1919 m. surinkta sekančiai:

" A. P. L. A. kp. 4-tos	$100.00
" Liet. Pil. draugijos	100.00
" Narių sumokėta	548.50
" Išlaimėta	75.00
" Nuo baliaus liko	30.38
Viso labo	$853.88

1920 m. surinkta:

" A. P. L. A. kp. 4-tos	$100.00
" Liet. Pil. draug.	55.00
" Narių sumokėta	850.25
" Išlaimėta	125.00
Viso labo	$1,130.25

Nuo rugsėjo 20 d., 1919 m. iki vasario 1 d., 1921 m įplaukų	$1,984.13

1919 m. pasiųsta centrui:

" Spalio 27 d.	$500.00
" Gruodžio 31 d.	300.00
" Skyriaus išlaidoms	31.31
Viso labo	$831.31

1920 m. pasiųsta centrui:

" Lapkričio 29 d.	$500.00
" Gruodžio 22 d.	200.00

1921 m.:

" Sausio 17 d.	300.00
" Vasario 14 d.	100.00
" Skyriaus išlaidoms	52.82
Viso.....	$1,152.82

Nuo rugsėjo 20 d., 1919 m. iki vasario 1 d., 1921 m. išsiųsta viso $1,984.13

Vardu skurstrančių musų brolių, seserų ir senelių Lietuvoje, visiems aukuotojams ir aukojusioms draugijoms tariame širdingą ačiu.

Lietuvai Gelbėti Draugijos 36-tas skyrius:

Pranas Pikšris, pirm.,
Jirg, Žemaitis, vice-pirm.,
Ant. Žemaitis, rašt.,
Jos. J. Paleckis, ižd.

P. S. Viršminėtų aukų aukojusių vardų netalpiname, nes jųjų vardai buvo pagarsinti pirmiau laikraščiuose.

Pranas Pikšris.

Lietuvos, Latvijos ir Estonijos Nepriklausomybės

Ant Laivo Finland, Vasario 8, 1921.

Nors trumpai lankiausi Lietuvoje ir Latvijoje, visgi turėjau kuogeriausią progą patėmyti šių šalių politinį stovį ir išgirsti nuomones žmonių, kurie stovi arti šiuose reikaluose. Kelionėje ir ant vietos man teko sueiti svetimtaučius diplomatus, kurjerus ir visokius svarbesnius vadininkus ir karininkus. Kalbėjusi su jais visai draugingai ir dažinojau daug dalykų, kuriuos jie patys ir jų valstybės mėgsta laikyti slaptoje, bet kuriuos prie draugingų pasikalbėjimų, ginčų ir gardžių pietų ar vakarienės viens-kitas išpasakoja su juokais arba pasigirdamas — ypatingai kurjerai. Bet radau ir tokius diplomatus, kurie laikė savo lupas visai užčiaupę. Šie paskutiniai, reprezentavo šalis, kurios mėgina ar turi pretenzijos, pakreipti šių trijų šalelių likimą Rusijos ar Lenkijos pusėn. Kad toki mieriai yra, mes tą jau žinome iš visokių kitokių šaltinių.

Vienas iš tokių diplomatų patarinėjo Lietuvai demobilizuoti savo kariuomenę; vėliaus jis norėjo butinai žinoti tos kariuomenės didumą. Nors jam nepasisekė savo šalies norą vieną ir kitą užganėdinti, mes galime iš to tai suprasti, su kokiais mieriais jis tą darė. Mes negalime sakyti, kad jo šalies tikslas ir motyvai buvo ar yra Lietuvos naudai. Jo šalis neseniai kreipėsi prie Suvienytų Valstijų, mėgindama gauti (taip girdėjosi) šių trijų šalelių nepriklausomybių pripažinimo, bet Suv. Valstybės vėl kategoringai atsisakė ir laikėsi vėl prie neišdalinamosios Rusijos principo.

Iš šio mes matome, jog viena šalis, kuri gelbsti kitai šaliai Lietuvą užgrobti ir ją pavergti, mėgina jai gauti nepriklausomybės pripažinimą! Su tokiu tikslu? Argi ji tą daro su geru tikslu? Sunku, sunku tikėti! Jei Lietuvos, Latvijos ir Estonijos nepriklausomybės butų pripažintos ir tokiu budu jos pasiliktų "de jure" savistovėmis, klausimas kyla manyje, ar nebutų tada (netekus jokio "užtarimo", nors taip rodos neprielankaus mums) lengviaus musų priešam ir jų pagelbininkams (kurie nori šias šalis pripažinti) šias šaleles prie pirmutinės progos užgrobti ir pavergti. Gal tai šiuo laik' šių šalelių nepriklausomybių nepripažinimas nėra tai joms svarbus, kaip išsyk išrodo. Iš ekonominio atžvilgio yra gana svarbus. Prašalinus Želigowskį iš Vilniaus, visas klausimas, be abejonės, labai pasigerintų, nors pavojai iš rytų ir pietų pusių nebutų tuo visai prašalinti, bet visgi tada rastųsi proga šioms šalelėms sutiprėti, susitvarkyti ir stipriaus stoti ant savo ekonominių kojų.

Stiprus ekonominis stovis yra taip svarbus, kaip ir didelės kariuomenės. Nėra abejonės, kad svetimos šalys jau dabar mėgina šias šalis Baltike sloginti ekonomijoje, visokiais budais, bet tas joms nepasiseks, nes šios Baltiko šalys mokės apsisaugoti, uždedant didelius muitus ant visų tų prekių, kurias galima rasti ant vietos ir išvystant savąją išdirbystę ir pirklybą su svetimomis šalimis.

Kad pašalinti veikiai gresiančius politinius pavojus iš rytų ir pietų Lietuvą, Latvija ir Estonija turi kogreičiausiai prašalinti visokius nesusipratimus del rubežių ir padaryti koartimiausią militarę ir politinę sutirtį, kad Lietuva, Latvija ir Estonija stotų **kas viena už visas tris, ir visos tris už kas vieną.** Žmonės ir kariuomenė visose trijose šalyse tą supranta ir to geidžia, bet jų diplomatai yra labai neranguș, nors laikas bėga greit ir gręsia pavojus vienodai visoms trims šalims, tie patys diplomatai da vis nesusitaiko.

Iš ekonominio atžvilgio reik visoms trim gabiaus sujungti traukinius, geležinkelių mokesnis, muitus, pinigus ir vidurinęs tvarką suvienodinti link pasportų, etc.; kad su tuo pačiu bilietu, be jokio persėdimo, be didelių muitinių kliučių, galėtum keliauti ar siųsti prekes skersai ar išilgai visas tris šalis, kad nereiktų kas valanda mainyti savo pinigus, vizuoti po keletą kartų parsportus ir skaityti savo rublius, vienos, kitos ir trečios šalių markes, sterlingus, dolerius ir pasiduoti kratai ir po pusdienį laukti ant kas vieno rubežiaus ar lyg ateina kokis traukinis.

Nė artimesnis politinis ir karinis susipratimas,nė suvienodinimas geležinkelių, muituose, pasportuose ir kituose ekonominiuose reikaluose nepakenks šių šalių nepriklausomybėse, o tik pagelbės ir apsaugos jas iš visų pusių, kaip politikoje, taip ekonomijoje.

Geruș upus ir tinkamas jiegas jos turi. Reikia joms tik tarp saves susipratimo ir susitaikymo. O gyvuos ir bujos Lietuvos, Latvijos ir Estonijos nepriklausomybės netik žmonių širdyse, bet ir jų politinėje ir ekonominėje laimėje.

VINCAS F. JANKAUSKAS.

Paskutiniai Žodžiai

(Iš Karo Dienyno).

Paskutinį štai kartą keliauju,
Aš kraujuotais šios žemės takais;
Jaučiu, baigiasi mano svajonės,
Reiks nužengti į grabą jaunam.
Štai girdėti kanuolių kriokimas,
Kulkosvydžiai jau treška smarkiau,
Matos priešų durtuvų grandinė
Ant gyvybės namosios jaunos.
Švilpia skaudriai kulkelės pro šalį,
Sprogst' granatos aplinkui mane;
Griuna draugai, lyg murai stiprieji
Žusiu drauge ir aš čia su jais.
Sudiev, tavi tėveli senasis,
Motynėlė, kurioji auginai manę,
Neateiste apverkti ant kapo
Manęs, žuvusio karo lauke.
Sudiev tavi, mergelė skaiščioji,
Toms mėlsvosioms akelėms puikioms,
Nebpriglausiu daugiau prie krutinės,
Nebetarsiu žodelių meilių.
Nebeverk, motynėle senoji,
Neblauk grįžti, negrįšių daugiau,
Mirštu, mirštu karštuose kraujuose.
Karo lauke, kur skamba ginklai.
Užsileiski, saulute šviesioji,
Nebešvieski pasauliui piktam,
Matai, liejasi kraujas upėmis,
Šis pasaulis nevertas tavęs.

25-VII-1919 m. **Karys St. Butkus.**
Balcariškė.

Girdėjau!...

Girdėjau aš dainą vargdienės,
Kaip skundės Aukščiausiajam ji,
Ir žodžiai jos graudžiai skambėjo,
Užmiršti niekad negaliu:
"Delko man nulemta kentėti
Ir verki per dienas karčiai?
Kam bausmė ant manęs uždėta;
Nejau prasikaltau aš kam?
Artojas manąsis į karą išėjęs
Gint laisvę nuo lenkų piktų,
Jų plieno durtuvo pervertas,
Po Vilnium užmigo ramiai.
Ten kovėsi laisvės gynėjai
Su plėšriais baltojo arelio vaikais,
Ten kraujas upeliais tekėjo;
Ten žuvo manoji viltis.
Likausi aš viena, lyg tyruose eglė,
Vargt šiame pasauly be jo;
Nebgrįž jis prie dalgio į pievą
Ir dalis man sunki — už ką! Nežinau."
— "Neverk! ne už kaltę jis žuvo,"
Malonu dvelkimu lyg tarė vėjalis:
"Už laisvę, lygybę, brolybę visų
Ant aukuro švento jis krito.
Jis krito po Vilnium ant bočių kapų,
Užpelnęs karžygio vainiką;
Jam garbė! — jam garbė! — už tą,
Kad ginties nuo priešų mokėjo."

17-XII-1920 m. **Stasys Butkus.**
Utena.

LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

Prie pirmų vasario mėnesio dienų susirado keletas tokių įvairybių francuzų sostinėje. Atvažiavo į svečius Pilsudskis, ir keletas kitokių žymių Varšiaviakų, kad su kunu ir dušia susivienyti su Francuzija. Del to visa francuzų spauda apdainuoja tam ponui garbės nuopelnas, ir puošia paveikslais kiekvieną pasikrutinimą.

Bedarbių vis dauginasi Paryžiuje, kurie jau buvo bepradėję maištauti, kad eiti į vietas, kur apgyventa turtuoliais ir pasirodyti su savais besočių pilvais, taip panašiai, kaip teatruose rodo "štukas" del garbės poniškų stonų. Bet mielaširdingoji policija išganiojo, ir tuo užsibaigė visas "idealas" parodyti "štuką". Kitokios rušies maištininkai (anarchistai) buvo susigrudę į bolševikų dienraščio redakciją "Humanitė," ir sudaužė liampas, stiklus, kedes, sutraukė telefonus, uždavė per sprandą buvusiems redakcijoje bolševikams, ir visą pagiežą išlieję nuėjo savais užbriežtais keliais...

Iš svarbesnių įvairybių bus gerai surašyti, kad Francuzijoje 1920 metais į pirmus šešis mėnesius (sausis - berželis) gimimų buvo 402,885 naujystės žmonės, apsiženijo 319,283 poros ar asmens (suraše nepažymėta). O Paryžiuje su priemiesčiais į tą patį laiką gimimų buvo 44,825, ir ženatvių 40,021 ("Temps" 5. II. 1921). Žinoma, į visų metų laiką, tas skaitliūs reikia dvigubai padauginti.

Daugiau iš kitokių pasigyrimų tai begaliu pridėti, kad skaitau laikraščius ir duodu kitiems lietuviams pasiskaityti.

* * *

Amerikos lietuvių laikraščiai talpina daug pajieškojimų apsiženijimui pačių, ir su laisvomis pažiuromis. Čia, Paryžiuje, yra tiems reikalams visai speciališkų laikraščių, ir su tuo skirtumu: kad moterys vyrų jieško, ir kiti tų laikraščių taip ir vadinasi: "Laikraštis jaunų mergų ištekėjimui". Bent galėtų suvienyti savasias širdeles su "laisvų pažiurų francuzėmis."

AMURAS.

Vasaris, 1921.

Kas Katalikų Vadams -- Klerikalams Rupi?

Musų katalikai per savąją spaudą visa gerkle rėkia ant jų išsvajotų laisvamanių, tautininkų, buk jie mažai rupinasi Lietuvos nepriklausomybę, buk jie mažai aukų surinkę ir, pagaliaus, buk jie savo partiją stato aukščiau visko. Na, o save tai neužmiršta pasigirti, girdi: mes, katalikai, tik vieni daugiausiai rupinamės Lietuvos reikalais, mes daugiausia aukų surinkome į T. Fondą, virš $600.000, kuomet laisvamaniai nė pusės tiek nesurinko. Vienok pamiršta pridėti: mes, katalikai daugiausia suiručių padarėme, mes, katalikai, daugiausia viskam pakenkėm, kaip aukų rinkime, taip ir politikos darbuotėje; mes užlaikėme tokius garbės vyrus, kaip kun. Olšewskį, Mostowskį, Gabrį, kurie stovėjo ir dar stovi ant Lietuvos nepriklausomybės kelio. Pagaliaus da ir "garsųjį" Česnulį - Česnulevičių, ir Kaupą, kurie šnipų rolę lošė, įskųsdami Suvienytų Valstijų valdžiai jiems nepatinkamus laikraščius ir ypatas, kaip tai: Dr. J. Šliupą, Balutį ir kitus.

Tiesa, kad T. F. yra surinkęs daugiausia aukų, bet kam tas aukas daugiausia yra sunaudojęs? Lietuvos reikalams, ar jusų numylėtam klerikalizmui, kuris yra paslėptas po katalikyste? Kad aukos surinktos per T. F. yra suvartojamos daugiausia jusų pačių reikalams, tai yra faktas ir tą faktą mes matome iš T. F. atskaitų. Išduodami atskaitas neišdrįsta pažymėti, kiek ir kam išduota, tik pažymite, kad įplaukė tiek ir tiek, išduota tiek ir tiek, ir da pažymite, kiek yra pas kasierių — tai ir visa jusų atskaita. Jeigu tie ponai sunaudotų tuos pinigus, kurios jie išviliojo iš visuomenės, teisingai, tai jie jau seniai butų išdavę visuomenei pilnas atskaitas. Bet dabar tą nepadarote, nors tiek yra kartų buvo reikalaujama.

Atvykus Lietuvos Atstovybei į Ameriką, mus klerikalai tuo bandė L. A. narius pasikinkyti į savo partijos vežimėlį. Kad tas jiems nepavyko, tai tuo pradėjo jieskoti įvairių priekabių. Kada L. Atstovybė pareikalavo iš visų fondų atskaitų, sykiu ir iš T. F., idant panaikinus partyviškus fondus ir apsaugojus visuomenę nuo neteisingo aikvojimo jos sudėtų aukų Lietuvos labui. Tai ką tada tie ponai klerikalai neprasimanė ant L. Atstovybės! Per savąją spaudą visa gerkle ėmė rėkti ir šmeižti, išvadindami L. Atstovybės narius biurokratais, bolševikais, laisvamaniais, ir tam panašiai. Pradėjo rašyti ilgiausius straipsnius, šmeižiančius L. A., rašė protestus ir rezoliucijas, kuriose buvo prisakoma L. L. P. stotims nekviesti L. A. narius už kalbėtojus. Jau tas faktas pats savaimi liudija, kad kas nors tenai yra negera, neteisinga Tautos Fonde. Juk teisybė niekad nėra slepiama, ir jeigu pas juos viskas butų daroma teisingai Lietuvos labui, tai ir jie nebijotų išduoti atskaitas ir nešmeižtų L. Atstovybės narių.

Tie patys ponuliai ir per tą patį T. F. renka aukas ir neva L. R. Kryžiui. Vienok L. R. K. Kžiui tų aukų nesiunčia. Tą patį iškėlė į aikštę L. A. pirmininkas gerb. J. Vileišis. Delko jie nesiunčia L. R. K.? Delto, kad reikia užlaikyti Lietuvoje Dr. Rutkauską ir kitus tam panašius, kurie rupinasi, kad sustiprinti katalikišką klerikalizmą Lietuvoje. Neseniai Amerikos lietuvių spaudoje perskambėjo graudus dr.Nagevičiaus atsišaukimas aukų L. Kariuomenės sanitariškiems reikalams. Ar mus klerikalai, kurie giriasi, kad tik jiems vieniems terupi L. reikalai, kreipė domę į tą taip graudų ir širdį veriantį atsišaukimą? Ar jie skyrė nors dalelę iš T. F., kuriame yra virš 34,000? Ne. Jie nekreipė domės ir neskyrė nieko, delko, kad tas atsišaukimas buvo ne iš vienuolyno, bet iš karės lauko, iš ten, kur Lietuvos sunųs lieja kraują ir aukoja savo gyvastis už tėvynę, už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Tie ponai, prisidengę Lietuvos meile, varo kobiauriausią agitaciją per savąją spaudą prieš L. Atstovybę ir kursto žmones, kad nesiųstų aukų per L. Misiją, bet siųstų per T. F.

Delko jie taip daro? Delto, kad Lietuva negautų į laiką pagelbą ir nesustiprintų savą jiegas prieš katalikišką Lenkiją. Jie da nepasitenkina nei savaja spauda, panaudoja tam ir sakyklą (amboną). Bet jeigu pasitaiko kur, kad sutinka didelį pasipriešinimą siųsti aukas per T. F., tai tuoj perša p. Stulginską, kaipo L. prezidentą. Rodosi, kad gerb. Stulginskas tik aukoms priiminėti ir paskirtas. Delko jie taip daro? Delto, kad L. Misija sunaudoja aukas tikrai L. apsigynimui, kas, matyti, klerikalams nepatinka. Mat, arčiau prie širdies katilikiška Lenkija. Ta faktą mes sužinome iš Buffolo seimo nutarimų. Tai viena. O antra, gerb. Stulginskas, mat, yra jų žmogus ir aukas, prisiųstas jo vardu, gali sunaudoti tam reikalui, kurį jie spės per laišką nurodyti. Bet kada tie ponuliai pagauna aukas į T. F., tai tada jau jie tikri, kad tos aukos bus sunaudotos vien tik jų reikalams.

Ta katalikų juoda agitacija prieš L. Misiją sykiu ir prieš L. nepriklausomybę, netik kad nesiliauja, bet ta vis darosi biauresnė ir plečiasi labiau. Jie jau išdrįso L. Misijos darbus per "Darbininką" pavadinti kriminaliais. Ta biauri agitacija jau pasiekė ir tokius kunigus, kurie da iki šiol laikėsi nuošaliai tos biaurios klerikalų politikos ir buvo gerbiami visų. Aš čia nevardįsiu nei vietos, nei kunigo vardu, tikiu, kad gerb. kunigas pamatys savo klaidą. Aš tik pažymėsiu, ką tas kunigas pasakė prieš L. Misiją bažnyčioje per pirmąsias mišias, sausio 30 d., 1921 m. Mat tą dieną buvo prakalbos rengiamos bendrai vietos lietuvių. Štai to kunigo žodžiai: "Butų malonu eiti ir duoti, kad nebutų partyviškumų, bet dabar L.Misija taip yra partyviška kad surinktas aukas nesiunčia į Lietuvą, bet laikosi savo partijos reikalams. Patartina, kad aukos butų siunčiamos per T. F., kuris greičiausia siunčia į Lietuvą, arba siųstų Lietuvos prezidento vardu, kokis jis nebutų." O L. Vyčiai tą pačią dieną ir tuo pačiu laiku surengė savo nariams balių, ir tokiu budu susilaikė nuo prakalbų, kurios buvo surengtos, kad nors kiek pakenkus aukų Lietuvos apsigynimui nuo plėšikų lenkų.

Taigi gal dabar L. Vyčiai pakeis ir savo himną, kurį iki šiol dainuodavo:

Vyčiai, Vyčiai
Tarnauja Tautai
Ir Bažnyčiai.

Dabar gal pradės dainuoti:

Vyčiai, Vyčiai
Tarnauja lenkams
Ir Bažnyčiai.

Kodel aukščiau minėtas kunigas išdrįso tokią agitaciją varyti prieš L. Misiją bažnyčioje, tai sunku pasakyti. Bet greičiau bus, kad buvo jam padarytas iš kur nors spaudimas: Mat, toj kolionijoje tautininkai ir katalikai sykiu ir gerb. kunigas, dirbo bendrai, ir buvo surengę trejas prakalbas, kurios davė apie $5000.00 ir tos aukos ėjo per L. Misiją. Taigi gal buti, kad T. F. magnatai ir padarė kokį nors spaudimą ant to kunigo, kad jis savo įtekme patrauktų aukas prie Tautos Fondo.

Bet kaip ten nebutų, vienok buvo bandoma atlikti negražius darbus, nors tas jiems ir nepavyko. Ir, kaip teko girdėti, tai prakalbų rengimo komitetas turėjo nemalonumą: buvo diskusijos, kur tas aukas siųsti.

Kada ta klerikalų biauri politika pasieks liepto galą, tai sunku įspėti. Bet reikia tikėti, kad atvažiuos nauja L. Atstovybė klerikalų politikai turės buti galas, ir ji turės žuti. **P. Jaras.**

IŠ VILNIAUS.

— **Iš universiteto santikių.** Studentai žydai skundžiasi, kad mokslą labai sunkiną didelė mokslo vadovėlių stoka. Lenkų studentų draugija "Brantnia Pomoc" turi gana turtingą knygyną, bet, deja, juo naudotis studentai ne lenkai neturi teisės. Vienas pilietis, G. Š. norėdamas patekt į klausytojų skaičių prašyme parašė esąs lietuvis ir del tos priežasties į universitetą nebuvo priimtas. Kitas gi, rusas, buvęs Vilniaus zemskis inspektorius tuojau priimtas, nes patiekė liudymą iš lenkų kariuomenės, kad esąs jai gerai patarnavęs.

GAUDUČIŲ Dvaras (Kretingos auskr., Kart. val.).

Ž. U.ir V. T. M-jos įgaliotinio įstaigos valdininkai drauge su įgaliotiniu nuo sausio mėn. pradžios ėmė mokyti darbininkų vaikus rašyti ir skaityti, taip pat ragina ir suaugusius mokytis, kaip-kurie ima susidomėti.

Gražus pavyzdis, kad valdininkai atliekamą vakarais savo laiką aukuoja darbininkų vaikų švietimui. **Darbininkas.**

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00
Pavienis numeris ..... 5c.

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

SANDARA
327 E Street, Boston 27, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

ŠVENTAS KAZIMIERAS LENKŲ KARALIUS.

Gavome sekantį laišką, į kurį yra reikalas atsakyti:

Gerbiama Redakcija:—

Labai širdingai prašau išaiškinti mano paklausimą. Kadangi nenuosenai, kunigai pradėjo žmonėms įkalbinėti, kad reik lietuviams švęsti neva "Lietuvių Dieną", tą dieną kunigai nuskyrė taip vadinamą Švento Kazimiero dieną, kuri pripuola kovo 4 dieną. Todel labai žingeidu, kas tas Šventas Kazimieras buvo? Kur ir kada jis gyveno? Kokius mokslus išėjo? Kokios kilmės buvo? Kokius užsitarnavimus kaipo lietuviams paliko? Taip-gi, ar mums, kaipo lietuviams, verta ir ar pridera tą dieną, Švento Kazimiero dieną bandyt įgyvendinti, kaipo Lietuvių Šventę? Ar mes švęzdami Švento Kazimero dieną, su intencija, butent, kad švenčiame lietuvių dieną, nepasitarnausime priminimui susijungimo prie lenkų? Ar mums, lietuviams nėra svarbesnės dienos, kuri butų lietuviams garbingesnė?

Labai malonėčiau, kad paaiškinimas tilptų laikraštyje, dar prieš tą, taip vadinamą "Lietuvių Šventę," prieš 4 dieną kovo.

Ačiuoju iš kalno už platų ir aiškų paaiškinimą.

A. B. C.

Viršminėti klausimai patys sau duos atsakymą, jei žvilktersėme į faktus, kokius istorija mums paduoda apie Lenkijos karalių Kazimierą IV, šv. Kazimiero tėvą, ir apie Jogėlą, jo dieduką.

Kazimieras IV yra antras sunus Jagėlos, Lietuvos kunigaikščio, kuris 1386 m. apsivedė su lenkų karaliute Jadvyga ir pastojo Lenkijos karalius. Apie Jagėla, šv. Kazimiero tėvuką, nėr reikalo čion plačiau rašyti — visiems yra žinoma, kad buvo veidmainys ir žmogžudys, išsižadėjo Lietuvos ir parsidavė Lenkijai. Jis Lenkijoje karaliavo per 48 metus ir mirė 1434 m. Jo sostą užima vyriausias sunus Vladislovas V, tada dar vaikėzas apie vienuolikos metų. Mušyje ties Varna 1444 m. karalius Vladislovas žuvo, budamas da tik 21 metų amžiaus. Keletą metų lenkai apsieina be karaliaus, bet 1447 metuose išsirenka į karalius antrąjį Jagėlos sunų — Kazimierą IV-tą, šv. Kazimiero tėvą.

Šv. Kaimiero tėvas, Kazimieras IV buvo Lenkijos karalius nuo 1447 iki 1492 m. Jis valdė ir Lietuvą, bet tik kaipo neatskiriamą Lenkijos dalį taip, kaip ir Pilsudskis šiandie norėtų. Jis buvo priešas neprigulmingos Lietuvos. Jo karaliavime buvo daug svarbių įvykių, bet nė vieno garbingo. Rusai atplėšė daug žemių nuo Lenkijos, nes Kazimieras buvo nerangus karalius. Veikale "Story of Poland" p. W. R. Morfill ant 56 puslapio sako: "Casimir is considered by many writers to have been an indolent sovereign." — "Kazimieras daugelio rašėjų yra skaitomas, kaipo buvęs nerangus valdonas," nes rusų caras, Jonas III atėmė nuo jo Novgorodą, vėliaus caras Vasilius atėmė Novgorod - Severską ir Smolenską. Viduriniame Lenkijos valdyme prie šv. Kazimiero buvo įvestas baisėtiniausios tiesos: prie jo didžiunai įgijo didelių privilegijų ir "szlachta" įgavo galę, o prasti žmonės buvo paversti baudžiauninkais ir beveik į galvijus, kuriuos jau buvo galima pardavinėti. Prie Kazimiero IV padaryta "Nieszawos Statutas," kuris davė magnatams teisę siųsti į seimą "paslus," jei patys nenorėjo važiuoti. Tokiu budu prie Kazimiero IV magnatai ir lenkų šlėkta įgavo tikrąją galę.

Bet, lyg da to negana Kazimieras išleido tiesas, kurios iš visų kaimiečių padarė tikrus baudžiauninkus. Iki tol jei kaimiečiui nepatiko " ponas", ant kurio žemės jis gyveno, tai jis galėjo kraustytis kur kitur. Kazimieras IV išleido tokią nedorą tiesą, kad kaimietį atidavė visiškai ponui. Kaimiečio liuosybė žuvo, nes jis netik negalėjo atsikratyti nuo savo "pono," bet net ir tam buvo uždėta didelė bausmė, kuris davė kokią nors prieglaudą pasitraukusiam nuo pono skriaudų kaimiečiui. Apie tą tiesą augščiau minėta "The Story of Poland" sako: "Some mischievious laws were also passed aggravating the bondage of the serfs."

Kazimieras IV mirė 1492 m. Trakuose nuo vandeninės ligos. Vienok prieš mirsiant jis turėjo tiek gudrumo, kad išprašė lenkų ir lietuvių didžiun u, kad į karalius išrinktų jo sunų. Lietuvos bajorai išsirinko savo kunigaikščiu jo sunų Aleksandrą. Atsilygindamas, Aleksandras Lietuvos bajorams ir kunigams suteikė tas pačias privilegijas, kokias jo tėvas, Kaizmieras IV buvo suteikęs lenkų bajorams, ir įvedė tokį patį valstiečių pavergimą. Lenkai po ilgų svarstymų priėmė vyresnįjį Kazimierą IV sunų Joną Albertą į savo karalius, o vyriausias Kazimiero sunus Vladislovas jau nuo pirmiau karaliavimo Vengrijoje ir Bohemijoje.

Pats šv. Kaizmieras nieku geru nepasižymėjo: nė mokslo darbais, nė literaturoje, nė politikoje. Lenkų kunigai užsispyrė turėti "savo" šventąjį, ir šv. Kazimieras buvo kanonizuotas buk tai užtai, kad išsižadėjęs karaliaus vainiko ir užlaikė "čystatą," nenorėdamas vesti moteries. (Kiti ištorikai abejoja net apie jo čystatą).

Taigi išvedimas tokis: pats šv. Kazimieras Lietuvos istorijoje nieku nepasižymėjo. Jo tėvukas Jagėla pavergė Lietuvą Lenkijai. Jo tėvas Kazimieras IV laikėsi politikos, kurią mes šiandie vadiname "pilsudskine" — yrėsi prie pavergimo Lietuvos, įvedė Lenkijoje baudžiauningų pavergimą ir šlėktos viešpatavimą. Jo dėdė Aleksandra įvedė lygiai tokias baudžiavas Lietuvoje. Aišku, kad tokis žmogus, kaip šv. Kazmieras, netik netinka į Lietuvos "patronus," bet yra įžeidimas Lietuvai net pasiulyti jo šventę, kaipo Lietuvos dieną. Lietuviai privalo išsyk sulaikyti tą klerikuojančių kunigų sumanymą.

Čia yra didelė užduotis Lietuvos tėvynainiams - katalikams pasipriešinti klerikalų - kunigų sumanymui įpiršti demokratinei Lietuvai lenkų karalaitį. Katalikai! patyrinėkite faktus ir patys pamatysite, kad šv. Kazimieras netinka Lietuvai į patronus. Neužilgo patys gėdįsitės, jei nors ant valandėlės jį priimtumėte. Supraskite, kad jeigu pasipriešinimas kils ne iš tų, kurie suteikia su kunigais, tai klerikališkieji politikieriai užrėks, kad tai tik "šliuptarniavimas," na ir apmonys akys tiems, kurie su istorija nesusipažįsta. Bet jei "geri katalikai" pakels protestą, tai išsyk bus užgniaužtas pasikėsinimas įbrukti demokratinei, nepriklausomai Lietuvai baudžiavų įvedėjų ir Lietuvos nepriklausomybės priešų vaislė.

Pagalvokite, katalikai! Jei šįmet švęsite šv. Kazimierą, tai švęskite tik kaipo bažnytinį šventąjį, bet nedarykite visai Lietuvai gėdos ir nepriimkite jo kaipo Lietuvos patrono. Anaiptol! Pilsudskis ir Želgowskis noriai jį priimtų už Lietuvos patroną, bet jus... jus!

GYVI RAŠTAI APIE LIETUVĄ.

Mums, Amerikos lietuviams, yra neišpasakytai žingeidu, kas ištikrųjų darosi Lietuvoje, kokios ten permainos, koks žmonių upas, kokios jų viltys ir kokios baimės. Lietuvos laikraščiai neatvaizdina mums ganėtinai suglaustoje formoje Lietuvos dabartinį gyvenimą. Juose išdraikyti faktai nepaduoda mums smulkmeniškų žinių ir vidurinės dalykų sielos. Skaitai, ir vietoj aiškaus įsivaizdinimo Lietuvos, užeini tarsi mįslius, kuriuos turi pats atsiminti. Tolesnis skaitymas neva paduoda raktą, kuriuo galėtum išrišti mįslį, bet savaip išsirišęs klausimą vis abejoji, ar ištikro taip yra Lietuvoje, kaip įsivaizdinai. Pasekmė yra tokia, kad skaitydamas Lietuvos laikraščius įsivaizdini Lietuvą labai miglotai, tarsi matytum kur už plačios upės ukanoje dunkstančius medžius ir triobas, bet aiškiai neįžiurai, kokie tie medžiai ir triobos.

Ir neįstabu — Lietuvos gyvenimo sukuryje esantieji žmonės apsipranta su tuo, kas apie juos vyksta, juos labiau interesuoja nors ir menkesni, bet "naujasni" atsitikimai. Tokiu budu jie praranda proporcjos sensą ir negali mums duoti įvykių tikroje jų perspektyvoje. Be abejonės, kad lygiu budu ir del tų pačių priežasčių ir Amerikos laikraščiai neduoda Lietuvos gyventojams tikro supratimo apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

Amerikos lietuviams tikrai aprašyti Lietuvos gyvenimą gali tik vienas iš jų pačių. Iš Amerikos sugrįžęs inteligentas - lietuvys gali žiurėti į visą Lietuvos gyvenią iš šalies, tarsi nuo kalnelio. Jam visi dalykai yra nauji, tad jis mato juos tikroje jų proporcijoje, delto gali aprašyti juos teisingai. Priėjęs artyn ir pradėjęs smulkmeniškai aprašinėti, jis taip-gi turi daugiau progos susigaudyti svarbesniuosius dėsnius, ir jam pirmiau pasipynę mažesnieji dalykėliai netaip greitai gali užstoti didesniuosius. Kitas dalykas — ilgiau Amerikoje pagyvenusį lietuvį, sugrįžusį Lietuvon, pirmiausiai užinteresuoja tie dalykai, kurie ir mus kitus "Amerikiečius" užinteresuotų. Delto-gi mums yra labai akyvi aprašymai įspudžių inteligentų - lietuvių, sugrįžusių Lietuvon nors trumpam laikui.

"Sandara" turėjo laimės įgyti net dvejus tokius užrašus Mus gerbiamas kompozitorius Mikas Petrauskas, kurs su koncertais pereitą rudenį pervažiavo visą Lietuvą, įteikė "Sandaros" redaktoriui aprašymą savo kelionės įspudžių — tas raštas prasidės sekančiame "Sandaros" numeryje. Kitas mus žinomas veikėjas, p. V. F. Jankauskas, su Suv. Valstijų valdžios reikalais važinėjo po Baltiko valstijas. Jis malonėjo atsiųsti "Sandarai" porą straipsnių iš to, ką jis patyrė kelionėje. Pirmas abelnasis straipsnis "Lietuvos, Latvijos ir Estonijos Nepriklausomybės" telpa šiame numeryje. Sekančiame bus apie tai, ką p. Jankauskas matė Latvijoje. Toliaus bus apie pačią Lietuvą.

Neabejojame, kad tie straipsniai užinteresuos mus skaitytojus.

NEREIKALINGAS LAIKRAŠTIS.

Pasirodė apskelbimas, kad kai-kurie waterburiečiai išleis mėnesinį laikraštį "Senberinų Organą." Visai bergždžias darbas. Lietuvių (Amerikos) rašliavoje ir taip per daug visokių šlamštų. Jei waterburiečiai turi lėšų ir noro, delko nesiimti rimto darbo? Sąvaitraštyje gali tilpti menkesni rašteliai, visokios tos dienos žinutės, nes sąvaitraštį perskaitei ir numetei. Bet mėnesinis žurnalas turi buti kitokis: jame privalo buti tik straipsniai verti pasidėjimo, kad juos galėtum su lygum malonumu skaityti ir už kelių metų. Amerikos lietuviai tokio žurnalo ir neturi. "Artojas," neturėdamas atsakančių sandarbininkų, koks jis yra šiandie, neužinteresuos inteligenčio žmogaus. Tad vietoje steigimo kokio mėnesinio laikraščio, pagelbėkite pagerinti esančius laikraščius. Valparaisos studentai norėtų atgaivinti savo organą — pagelbėkite jiems. Sutverkite kokį fondą, iš kurio butų apmokami rimtų straipsnių rašėjai. Šimtai yra rimtų laikraštijos ir kulturos nemuveiktų daigtų, pasirinkkite vieną iš jų. Tik, meldžiamieji, negimdykite mums daugiau šlamštų. Bukite tėvai normalio, sveiko kudikio.

PASTABOS.

"Dar-kas" tiek įprato pliaukšti, kad apart šmeižtų jame mažai ko kito atrasi. Jo redaktorius p. Gudas vertas bulvnio medalio.

* * *

Juozapinių organas prikalė J. Vileišį pre "gėdos stulpo." Nabagai tie Juozapiečiai, nelaukė nė šventų Velykų...

* * *

Nevienas musų biznierių šiandie važinėja didelėse mašinose - "Limozinuose". Jie iš lietuvių prasigyveno, šaukdami: "Lietuviai, broliai, pas saviškį!" Broliai lietuviai rėmė savuosius, bet kiek musų biznieriai prisidėjo prie kulturiškų darbų?

* * *

L. A. B-vės antrasis šėrininkų suvažiavimas buvo pasekmingesnis už pirmąjį suvažiavimą. Ponaičių planus sutraukė, ir tikimasi, kad naujas direktorių štabas veiks pasekmingiaus Bvės labui. Palauksim, pamatysim.

* * *

Paderewskis sugrįžo į Ameriką pasilsėti ir atsižada daugiaus ant savo piano groti, kadangi Warszawoj tiek grojo per 3 metus, kad visų lenkų kinkos dreba, ir dievai žino, kada drebulys lenkus pames nuo Paderewski'o muzikos.

* * *

L. Šerno parašytomis knygomis visi gėrisi ir skaito jas, bet dabar, kada žmogus nuseno ir pragyventi netur kuo, tai vieniems chicagiečiams tenka rupintis. Visuomenė gal tik tada imsis juo rupintis, kada kas sumanys paminklą ant jo kapo statyti.

* * *

Ką veikia musų vienminčiai, išvažiavę į Lietuvą sandariečiai? Kodėl jie nieko nerašo į "Sandarą" iš savo veikimo Lietuvoje? Nėvienas išvažiuodamas prisižadėjo rašyti ir apsakyti tikrą teisybę, kas Tėvynėje dedasi, bet kaip tik tas juresmareles perplaukia, taip ir pamiršta čia išreikštus prižadus.

* * *

Turėtų atsirasti tokis stebuklingas gydytojas, kuris mokėtų išblaškyti iš daugelio musiškių gudruolių, kurie serga tokia manija, kad kas bizniu užsiima, tai ir apgavikas, taip kaip "Laisvė" serga manija, kad kas lietuviška, tai burzuažiška, o vėla "Dar-kas" — kad kas tautiška, tai bedieviška - šliuptarniška.

Išgydęs šituos visus maniakus, butų vertas didelės paguodos žmogus.

* * *

Visos musų lietuviškos bendrovės, kurios tik iš šėrų susidėjo kapitalus, turėtų išduoti atskaitas 1920 metų veikimo ir kokį pelną yra padarę, ir išrinkti naujus direktorius, jeigu nori palaikyti visuomenės simpatiją. Kitaip nepasirodykite su savo šėrais — taip žmonės nusistatę yra prieš visokias bendroves, ir šėrai bus sunku parduoti, nors ir geriausiais tikslais butų peršama.

"Draugas" išgudrėjo ir savo skaitytojus moka apeiti, uždėdamas dieną pirma, taip kad Bostone gauni "Draugą" vakarykščios dienos, nors laikraštis iš Chicagos į Bostoną ima paštai prisiųsti dvi dieni arba 36 valandas.

DAUGKENTIS.

L. G. D.

Lietuviai, ar sustosime pusiaukelėje?

Lietuvos Raudon. Kryžius šią svarbiausią valandą pasirodė **tikra motina** sužeistiems karo lauke savo sunams.

Žiurėkim, Liet. R. Kryžiui pritruko medžiagos, t. y. vaistų ir rišalų, ir nors Amerikos R. Kryžius šiek - tiek padėjo, tai visgi toli gražu nepakankamai.

L. G. D. skyriai, 1-mas ir 36-tas, atėjo pagelbon atsiųsdami į centrą po tukstantinę.

Kurgi kiti skyriai? Juk jų yra išviso 76. Jei jau nėra galima tukstantinės, tai šimtinė nesunku sugraibyti. Tik vyrai ir sesutės pasijudinkime ir ilgiaus nevilkinant atlikime savo užduotį, nors savo šimtinę prisiųskite L. G. D. Centran. —

Be to, butinas ir neatidėliotinas reikalas privertė mus šiuomi paskelbti extra arba netikėtą uždavinį: Žiburėlio ir Aukštųjų Kursų vajų.

Kiekvienas skyrius malonės surinkti nemažiau, kaip $10.00 **Žiburėliui,** ir nemažiaus, kaip $40.00 **Aukštiesiems Kursams,** ir tuos pinigus nevilkinant prisiųskite Centran. —

Rengkit vakarus, pramogas, prakalbas; kreipkitės į draugijas ir kliubus. Žodžiu, nors ir iš žemės iškaskit bent $1000.00 Žiburėliui, ir $5000.00 Aukštiesiems Kursams. Pinigai turi buti sudėti bėgyj vieno ar dviejų mėnesių.—

Pradžia padaryta: $50.00 Žiburėliui jau sudėta. Who is next?

Dr. A. L. Graičunas,
Cetro sekretorius.

AIDAI IŠ LIETUVOS.

KAREIVIO LAIŠKAS.

Rašytas sausio 14 d., 1921.

Gerb. P. A. Mačiulaičiute: — Turiu už garbę pranešti, kad apturėjau laiškutį nuo Tamstų, ir laikraštį "Sandarą", kurį man užrašėte, jau sulaukiau, už ką esu labai dėkingas. Labai man malonų, kad turiu Amerikos lietuvišką laikraštį "Sandarą". Malonu man skaityti tokį laikraštį, iš kurio galiu žinoti daug naujo, kadangi yra daug straipsnių apie Amerikos lietuvių judėjimą.

Amerikiečiai lietuviai ir lietuvaitės! Linksma mums, Lietuvos kareiviams, matyti ir girdėti tokius jusų gerus ir gražius darbus, kadangi mes aiškiai matome darbuojantis jums nepailstančiai Lietuvos labui ir jos gerovei. Mes, gyvendami čionai, Lietuvoje, kovojam nepailstančiai su priešais, bet musų broliai ir sesutės amerikiečiai, gyvendami tolimoje šalyje Amerikoje, stoja sykiu su mumis į kovą ir gina laisvą ir neprigulmingą Lietuvą tėvynę.

Lietuviai amerikiečiai, broliai ir sesutės sandariečiai ir sandarietės! Mes, kariškiai, esame labai dėkingi jums, broliai ir sesutės, už tokį jusų pasišventimą del tėvynės labo, kurie kovojate už Lietuvos laisvę, kurie darbuojatės nepailstančiai apgynimui Vilniaus, musų brangios sostinės.

V. Valilionis.

SKAITYKITE IR PLATIKINTE "SANDARĄ"!

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

(Tąsa nuo 1 pusl.).

Lenkijai. Visuose tuose pareiškimuose gudai nedalyvavę, tai esą vien lenkų darbas.

Del Lietuvos de jure pripažinimo. Santarvės ministerių pirmininkų konferencija Paryžiuje nutarusi pripažinti de jure Estiją ir Latviją, o Lietuvos pripažinimą atidėjusi lig nebus išrištas Lietuvos "Rytų" klausimas. Tie nutarimai esą prancuzų pasiulyti.

Muito sąjunga su Klaipėda. Derybose del muitų sąjungos tarp Klaipėdos krašto ir Lietuvos buvo sudaryta komisija iš dviejų Klaipėdos pirklių ir dviejų laukininkų. Laukininkai dabar atsisakę tartis. Pirkliai mano tartis ir toliau.

Puolimai fronte. Lenkų 50 kareivių burys atvyko vežimuose Kumonių kaiman. Netikėtai apsiautę kaimą, lenkai privertė musų sargybą pasitraukti, bet sulaukusi pagalbos, sustiprinta sargyba išvaikė lenkus ir grįžo į savo vietą. Sausio 23 d. toks pat lenkų burys mėgino pulti Kažiškių kaimą, bet musų žvalgų buvo išsklaidytas. ("Karys").

— Vaizdelis iš Želigowskio kariuomenės. Patyręs visus su Želigowskio kariuomene santykių smagumus žmogus taip vaizduoja jos padėtį. Išsivaduot iš kariuomenės labai lengva, kas nesigaili poros šimtų markių. Paprastas atsitikimas matyt vyrus kaip ąžuolus, pripažintus "del sveikatos netinkamus eiti kariuomenės tarnybą, o mobilizuotų tarpe dažnai matyt žmonių viena akim arba turinčių kitų žymių fizinių trukumų, kurie, neturėdami kelių šimtų markių, arba nesusipratę jų duot kam reikia, vargsta kariuomenės eilėse. Karo valdininkai ir šiaip Želigowskio kariai, vaduodamies priežodžiu "kalk geležį kol karšta," stengias kiek galėdami išnaudoti padėtį. Kariuomenės arkliai badu stimpa, kareiviai "del malkų stokos" savo virtuvėse ugnį nurukt degina tvoras. Kareivinėse kurui deginamos tuščių kareivinių medinės dalys. Naujokų sveikatos grudymas tur but geriausia pastatytas, nes jie miega ant vienų lentų, visai nekurentose kareivinėse (o butinai turi nusirengti), turėdami tik 1 kaldrą dviems žmonėms; daug jų neturėdami vietų, miegą ant akmeninės aslos.

Bet toks grudymas kasdien duoda vaisių: apie 10 žmonių iš kuopos kasdien einą į gydytoją, o vakarais truksta po 5-10 žmonių (dezertirai). Kareiviai gauna po ½ svaro duonos per dieną ir vieną kartą sriubos. Gerai gyvena seržantai, kurie kadien yra girti ir puskarininkiai, kurie už kiekvieną kareivio išleidimą į miestą gauna tam tikrą mokesnį naturą. Naktį ta "šiltoji kompanija" savo kambariuose, (kur priešingai kareivinėms yra karšta), kortuoja. Tokie yra santykiai kariuomenėje, kad, reikia pridėti, puskarininkiai ir net karininkai nuolat reiškia gailėsio, kad "lenkų kariuomenėje negalima mušti", nors visai paprastas daiktas yra matyti, kaip seržantai arba karininkai kojomis stumdo naujokus.

Sodžiuje ne tik kariuomenės dalių, bet atskirų kareivių rekvizicijos, plėšimai ir žandarų "užimai" vargina gyventojus. Visa tai veikia taip į gyventojus, kad sukelia noro kuo veikiausiai išsivaduoti iš tų "išvaduotojų" rankų. Į kariuomenę daugelyje vietų, pav. Ašmenos apskrity, veik niekas nėjo, nežiurint grasinimų, kad nestojusių į kariuomenę šeimynų turtas busiąs rekvizuojamas. ("Lietuva.")

SUSIRINKIMAS

Lietuvos Piliečių Sąjungos pirmo skyriaus bus kovo 8 d., 1921, Lietuvių svetainėj. Meldžiame visus atsilankyti, nes bus išduota atskaita nuo pradžios susitvėrimo, taigi ateikite, o išgirsite visą stovį.

Fin. rašt. **V. P. Jaukauskas.**

"SANDARA" GERIAUSIA VIETA GARSINTI BIZNIUS.

R.M.S.P.
— į —
EUROPĄ
Dvisavaitiniais "O" Laivais
New York—Hamburg
Sustoja prie
Charbourge ir Southamptone
ORBITA ..... GEGUŽIO 21
OROPESA .... BIRŽELIO 4
ORDUNA ..... BIRŽELIO 18
1, 2 ir 3 klesos keliavimas.
Viskas puikiai įrengta trečios klesos pasažieriams.
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 BROADWAY, NEW YORK
Arba bile Laivakorčių Agenturoje.

PAJIEŠKAU savo dukters Onutės Rutkauskaitės, 4 metų amžiaus, kurią išsivežė pabėgdama nuo manes ir nuskriausdama ant 900.00. Damutė Rutkauskienė, su lenku Antanu Madzwecku 45 m. Ženklai jo yra — trumpo regėjimo, vartoja lenkų ir rusų kalbas, angliškai prastai kalba, lietuviškai nemoka. Mano duktė Onutė kalba tik lietuviškai. Už pranešimą, kur jie randasi duosiu $15.00.

ADOMAS RUTKAUSKAS,
82 — 2-nd St., Framingham, Mass. (12).

PAJIEŠKAU savo draugų ir draugių, Sakalauskų ir Juozo Zubricko, jie visi yra iš Sintautų, Šakių apskričio. Malonėkite atsišaukti.

ANTANINA GIRDAUSKYTĖ (DAUGELIENĖ),
787 Bank St., Waterbury, Conn.

SKAITYKIT IR PLATINKIT Tėvynės Ginėjų Laikraštį

"TRIMITĄ"

"TRIMITAS" kas sąvaitę lankydamas savo skaitytojus, praneš jiems įvairiausių naujienų apie politikos ir karo padėtį, pasakos apie musų karžygius — kariuomenės, šaulių partizanų žygius fronte, apie musų priešo nedorus darbus ir klastas.

"TRIMITAS" duos įvairiausių pamokinimų ir patarimų, reikalingų kiekvienam Tėvynės ginėjui žinoti.

"TRIMITAS" dės gražių eilių ir karo dainų, apysakų atsitikimų ir feljetonų iš kovų lauko ir pačių kovotojų gyvenimo.

"TRIMITAS" eina 34 pusl. knygelėmis, papuoštas gražiu viršeliu, žada pradėti eiti paveiksluotas.

Adresas: "TRIMITO"
Redakcija ir Administracija,
Kaunas Laisvės Aleja 26,
LITHUANIA.

Ar Žinote, Kad Yra Galima?

AR ŽINOTE, kad Lietuvoje nėra jokio Čeverykų Fabriko?
AR ŽINOTE, kad Lietuvos žmonės sunešioja **penkis milijonus porų čeverykų** kas metai?
AR ŽINOTE, kad Lietuvos žmonės moka po 400 auksinų už porą pusiau popierinių čeverykų (vokiško padarymo)?
AR ŽINOTE, kad Progress Shoe Mfg. B-vė yra Pirmutinė Čeverykų Lietuviška Fabrika Pasaulyje?
AR ŽINOTE, kad Prgoress Shoe Mfg. B-vė išdirba puikiausius ir geriausius čeverykus, kurie kiekvienam tinka ant kojos?
AR ŽINOTE, kad Progress Shoe Mfg. B-vė turi devynes nuosavas krautuves, sekančiuose miestuose: Worcester, Mass., So. Boston, Mass., New Haven, Conn., Brooklyn, N. Y., Providence, R. I. Baltimore, Md. ir Chicago, dvi?
AR ŽINOTE, kad Progress Shoe Mfg. krautuvėse parsiduoda šimtai porų kas dieną?
AR ŽINOTE, kad Progress Shoe Mfg. B-vė pasiunčia KATALOGĄ į kiekvieną stubą (ant pareikalavimo)? Iš kurio pasižiurėję galite pirkti tiesiog iš Fabriko, nemokant nė cento iš kalno. Tuomi sutaupinate savo naudai krautuvninko pelną.
VISUR ir VISADOS reikalaukite Progress Išdirbystės Čeverykų ir žiurėkite, kad butų žirgvaikis ant PADO.
PROGRESS SHOE MFG. B-VĖ yra inkorporuota Mass. Valstijoje ant ($500,000) pusės milijono dolerių.
PROGRESS SHOE MFG. B-VĖ turi apie tukstantį dalininkų, kurie yra visi lietuviai (ne lietuvius perimama į B-vę).
PROGRESS SHOE MFG. B-VĖ turi tris akerius žemės, tris didelius namus su geriausiais įtaisymais ir mašinomis, prie pat geležinkelio. Vietą yra didžiausiame čeverykų išdirbystės centre pasaulyje. Bendrovė taipgi turi uždėjus didelį "sales" ofisą Bostone, United States Hotel, 136 Lincoln St.
PROGRESS SHOE MFG. B-VĖ įstaigs tokią pat arba didesnę Fabriką Kaune, Lietuvoje. Štai ką sako tik-ką sugrįžęs iš Lietuvos **B-vės sekretorius, S. A. Milčius:** Jis sako, kad įsteigus Lietuvoje Čeverykų Fabriką nespėtume padirbti tiek čeverykų, kiek Lietuvos žmonės suvartoja į vienus metus.
DIRBANT PO 3,000 PORŲ Į DIENĄ, darytume metinę apyvartą apie **Du šimtu Milijonų auksinų;** tas sudarytų tiktai **Penktą Dalį** to, ką Lietuvos žmonės per vienus metus suvartoja.
AMERIKOS LIETUVIAI! Kuogreičiausia turite sudėti reikalingą **Kapitalą Įsteigimui Lietuvoje Čeverykų Fabriko,** nes dabar yra tam geriausis laikas.
PROGRESS SHOE MFG. šėrai parsiduoda lygiai po $125.00 (Common Stock. Galima pirkti mokant CASH arba ant lengvo išmokėjimo.
PROGRESS SHOE MFG. B-VĖ priims Suv. Valst. **Liberty Bonus visų išleidimų už pilną vertę. PASARGA:** Bonai bus imami tiktai iki Geg. 1-mos, 1921. Įsidomėkite, kad parvažiavę į Lietuvą **neorganizuoti, didelių darbų** nenuveiksite. Prisidėkite prie **Progress Shoe B-vės, nes ji jau yra pradėjusi tą didelį darbą veikti.**
KIEKVIENO ŽMOGAUS ateities gerovė priklauso nuo jo paties veikimo. Jusų prisidėjimas atneš naudą jums ir Lietuvos žmonėms.
TAD NIEKO NELAUKĖS išpildyk apačioje aplikacijos blanką, užsirašydamas vieną ar daugiaus šėrų ir pasiųsk į B-vės ofisą.

Progress Shoe Mfg. Corp.
88-92 Spark St., Brockton, Mass.

APLIKACIJA.

Aš žemiau pasirašęs šiuomi užsirašau ant ..... Common Stock Šėrų Progress Shoe Mfg. Co., B-vės ir tuojaus įmokų kaipo dalį ant aukščiau paminėto skaitliaus šėrų: $ ....., kitą dalį sumos, $..... sutinku užmokėti į ..... dienas laiko, nuo užsirašymo dienos.

Čekiai ar "money order" turi buti mokami Progress Shoe Mfg. Corp.

Užsirašymo laikas ..... 192 ....
Parašas .....
Adresas ..... Street.
Miestas ..... Valst. .....

AR NORITE UŽDIBTI EXTRA PINIGŲ?

Moterys ir merginos, čia jusms gera proga uždirbti extra pinigų, liuosu nuo darbo laiku, darant visokios rušies karoliuotus daiktus,kaip tai: laikrodėliams retėžėlius, retėčiukus, rankinius maišiukus ir t. t. Karoliukais audimas yra smagus ir žavėjantis darbas. Gana daug reikalaujama karoliuotų išdirbinių. Mes jums pasakysime, kaip parduoti su geru uždarbiu. Prisiųskite vieną dolerį ir mes prisiųsime parcel pašta primokėtai, vienas "Simplex" karoliukais audimo stakles ir (3000) tris tukstančius visokios rušies karoliukų, dvi adatas, gražius piešinius ir instrukcijas. Yra labai lengvas darbas, net ir kudikis gali atlikti. Nepamirškite, kad už vieną dolerį gaunat visus minėtus daiktus. Nepatinkant pinigus grąžiname. Laiško nerašykite, iškirpę apgarsinmą prsekite dolerį prisiųskite, o už kelių dienų gausite minėtus daiktus. Mes taipgi turime pardavimui visokios rušies karoliukų.

Parašykite teisingai savo orderį ir antrašą. Atlik viską tuojaus, kol neišėjo iš minties.

NOVELTY MANUFACTURING CO.
Room 18 Southern Bldg. Dept. 89-a, Tampa, Fla. (17)

LIETUVIAI!!!

Ar Jųs žinote savo Naują Lietuvą?

Ar ižnote jos rubežius ir teritorijas, kurias ji apima?

AR JUS ŽINOTE, kaip dabar Europa išrodo, sulig vėliausių nustatymų Paryžiaus Taikos? Naujoji Lietuva, Estonija, naujoji Vokietija, naujoji Čeko-Slovakija, Lenkija, Latvija, Vengrija, Austrija, Jugo-Slavija, Balkanai ir t. t.

KIEK KARTŲ JUS ŽINGEIDAVOTE,kuomet skaitėte apie vieną ar kitą vietą, kas su ja padaryta, kam dabar ji priklauso, arba kur tikrai ji yra.

TODEL JŲS BUVOTE DESPERATIŠKAI REIKALINGI vėliausio "Politiško Žemlapio Naujos Europos," kuris butų spalvuotas, 23 per 34 colius didumo tinkantis pakabinti ant sienos namuose ar biznio vietose, kuris butų PAMOKINIMU IR PAINFORMAVIMU VISAI ŠEIMYNAI. Gautas patyrimas iš šitų žemlapių atmokės jums daug kartų brangiau, negu užmokėti pinigai už jas.

KAINA VIENAS DOLARIS, siųskite pinigus registruotu laišku. Užmokestį galite siųsti banko, čekiu ar ekspreso money orderiu, arba pinigais. (12)

INTERNATIONAL MAP COMPANY
341 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

PATERSON, N. J.

$102 Vilniaus Atvadavimui. Žydas Labiau atjaučia Lietuvos Vargus negu Lietuvis.

Vasario 16 d. L. L. P. Bonų stoties komitetas buvo surengęs apvaikščiojimą trejų metų sukaktuvių nepriklausomos Lietuvos. Vakaro vedėjas, gerb. L. Tačionis atidarė susirinkimą ir perstatė kalbėti p. Šimutį, "Garso" redaktorių. P-nas Šimutis kalbėjo apie trejų metų sukaktuves nepriklausomos Lietuvos. P-as Šimutis yra neiškalbus, ir jo prakalbą buvo nuobadi. Antras kalbėjo advokatas N. Robinavičius (žydas). Jis sakėsi, kad jo tėvai esą augę Lietuvoje ir moka šnekėti lietuviškai. Toliaus kalbėjo iš Lietuvos istorijos, pareikšdamas, kad lietuvių tauta esanti seniausia visoje Europoje, ir niekas jos negalėjęs išnaikinti. Paminėjo lietuvių didvyrius rašytojus ir kariauninkus, kuriuos lenkai savinosi. Toliaus ragino visus statyti Lietuvą ir Lietuvos nepriklausomybę.

Pertraukoje buvo renkamos aukos Vilniaus atvadavimui. Perėjus per svetainę L. Tačioniui ir J. Sprainytei, surinkta aukų $102.00. Gausiausias aukas davė sandariečiai. Taipgi šiuomi syk merginos ir moterėlės neatsiliko, klojo po dešimtinę ir penkinę ant Lietuvos aukuro. Tik gaila, kad neturiu aukotojų vardų.

Žydas geriau atjaučia Lietuvos vargus, nė kaip lietuvis, nes p. N. Rabinavičius nereikalavo už prakalbą nė vieno cento, o p. Šimutis paėmė už prakalbą $10.-00 dol..

Po visam buvo sugiedota Lietuvos himnas ir pagerbimas Lietuvos didvyrių, žuvusių už Lietuvos laisvę. Visiems aukotojams varde L. L. P. Bonų stoties tariu iš širdies ačiu.

L. L. P. Bonų Reporteris,
Pr. Biliunas.

NEWARK, N. J.

Lietuvos Nepriklausomybės Šventei Paminėti.

Newarko lietuviai, kaipo tikri Lietuvos piliečiai, o ypatingai Lietuvių Piliečių Sąjungos nariai, skaitlingai ir iškilmingai šventė savo tautišką šventę — vasario 16-tą dieną.

Newarkiečiai, pasidarbavimu p-čio V. Ambrazevičiaus, L. P. Sąj. vice-pirmininko, turėjo garbę turėti kalbėtoją, kuris yra sava ranka pasirašęs Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą, vasario 16-tą dieną, 1918 metais, ir kurs dabar yra Lietuvos atstovas Amerikoje,— gerb. adv. Joną Vileišį. Kalboje apie Lietuvos nepriklausomybę ir jos piliečių pareigas jis daug ir gerai pasakė.

Taipgi buvo ir antras kalbėtojas, gerb. J. O. Širvydas, kuris, kaip ir visada, daug pamokinimų klausytojams suteikė. Priminė apie L. P. Sąj., kaipo apie pusiau valstybinę įstaigą, kuri yra remtina visų Lietuvos piliečių.

L. P. Sąj. vietinis skyrius laikytame metiniame susirinkime vienbalsiai nutarė, kad vasario 16-ta diena be jokio atidėliojimo butų švenčiama ir tinkamai paminėta. Šį dalyką besvarstant paaiškėjo, kad jau L. P. Sąj. gabesni nariai ir prieš šį susirinkimą yra daug tame klausime pasidarbavę, ir kad jau net yra susidaręs komitetas L. L. Pask. stoties vardu. Tad, L. P. Sąj. išrinko ir pilnai įgaliavo P. Faltinaitį bendrai veikti vasario 16-tos dienos paminėjimui, ir iš savo išdo paskyrė $10.00 padengimui iškaščių. Taipgi, visi L. P. Sąj. nariai pasižadėjo rupintis, kad vasario 16-tą dieną butų paminėta ko geriausiai.

L. P. Sąj. vietinis skyrius metiniame susirinkime, vasario 9-tą d., 1921 m. išrinko naują valdybą visiems 1921 m., kurion pateko: J. Kralikauskas— pirm., M. Dvareckas — ižd. ir A. S. Trečiokas — raštvedys, Taipgi, išrinkta atstovai į L. P. Sąj. seimą ir pritarta centro valdybos sumanymui leisti L. P. Sąj. reikalams skyriamą laikraštį. Skaityta iš centro raštinės prisiųsti raštai ir Lietuvos atstovo Amerikoje, gerb. J. Vileišio laiškas-atsišaukimas: "Nepaliaukime stiprinęs Lietuvos savo aukomis." Šį atsišaukimą buvo paimta domon, kaipo paeinantį iš Lietuvos Valstybės per jos atstovą ir musų skyrius visuomet turės mintyje gerb. L. V. A. Amerikoje J. Vileišio nurodymus ir patarimus, kurie musų supratimui naudingi. Musų skyriaus valdybai išdavus atskaitas už praeitų metų 3 mėnesių veikimo, pasirodė, kad L. P. Sąj. skyrius daugiaus yra naudos padaręs L. V. ir jos piliečiams, negu čia esantis T. F. skyrius per visus metus, kuris pinigų yra surinkęs daug daugiau, bet tai ne L. V. labui, o dievai žino kokiems ten partijos reikalams.

L. P. Sąjungos Newarko 44 skyriaus sekantis susirinkimas įvyks kovo 7-tą dieną, 8-tą val. vak., Lietuvių Svetainėje, 180 New York Ave., Newark, N. J. Yra kviečiami visi atsilankyti, kurie jau priklauso, ir tie, kurie dar nepriklauso, bet norėtų priklausyti.

A. S. Trečiokas, raštvedys.

ROCHESTER, N. Y.

Katalikiškai - Klerikališkas Žmogelis.

Vasario 20 d. buvo prakalbos lietuviškos bažnyčios sklepe. Kalbėjo paprastas žmogelis. Sulig jo pasisakymo, jis esąs pasiuntinys iš Lietuvos našlaičių draugijos, kad parinkti aukų iš Amerikos lietuvių dėlei sutaisymo rusų klioštoriaus Kaune. Kalba beveik visa tokio turinio buvo: "Mane kaip išrinko važiuoti Amerikon parinkti aukų, tai tik dvi valandas temokino prakalbą sakyti, tai aš gerai ir nemoku, prastas žmogelis papasakot. Bet aš buvau Rygoje, Libavoje, Vilniuje, Vokietijoje ir Kaune net gyvenau, tai mačiau, kaip našlaičiai kalėdoja po Kauno krautuves melsdami almužnos. Buvau Liepojuje, Rygoje, Anglijoje, Kaune, Vilniuje... Bet žinau gerai, kad Amerikos lietuviai daug aukuoja visokiems dalykams: Tautos Fondui, Raudonajam Kryžiui, bet tie našlaičiai negauna nė vienos kapeikos, tik nuo Raudonojo Kryžiaus, tai gauna kunigas..." Tai beveik visa ištisa kalba tokia. Aukų sumetė apie $140.00.

Tai, brolau skaitytojau, pagalvok, kas per šposai — tas žmogelis aiškiai pasakė, kad Tautos Fondas nėra nė cento davęs karės nukentėjusiems.

Paukštelis.

IŠ UNIN CITY IR NAUGATUCK, CONN.

Ši kolionija ne visai snaudžia. Pavyzdin šiuom laiku Lietuvos Pil. Sąj. 11-tas skyrius nutarė surengti prakalbas ant vasario 16-tos d., tai musų kairieji irgi nepasiliko užpakalyje: tuojaus už 5-kių dienų ir-gi parengė prakalbas ant vasario 12-tos d. parsikvietė kuonosvarbiausią kalbėtoją, kaž-kokį Piaruškė iš So. Boston'o. Ir aš neiškenčiau namieje, nuėjau pasiklausyti tokio garbingo kalbėtojo. Kada pradėjo taip vamplioti, kad nei vienas, nei du — nei tiek nesupranta, kaip tas jenerolas, kuris tuos paukščius gano, kurie žemę knisa.

Vasario 17 d. buvo Liet. P. Sąj. 11-to skyriaus prakalbos, kurios nusisekė neblogiausia. Kalbėtojas buvo gerb. J. W. Lutkauskas iš New York'o, L. P. S. pirmininkas, kuris nupiešė Lietuvos valstybės susitvėrimą ir jos gyvenimą. Patartina kitoms kolionijoms užkviesti gerb. pil. Liutkauską — tai yra gabus kalbėtojas. Aukos surinkta per prakalbas atvadavimui Vilniaus. Aukojo sie tėvynainiai **po 5.00:** K. Dudonis, Ant. Stačkunas. (Mažiau per 5 dol. aukų neturime vietos skelbti. **Red.**). Viso labo $51.30.

Palei Pečių Sėdėjęs.

RACINE, WIS.

Bendrai 11-kos Racine lietuviškų draugijų ir kuopų vasario 20 d. Union Hall buvo surengtas paminėjimas Lietuvos nepriklausomybės trimetinis apskelbimas. Pradėtas darbas tvarkiai, bet išėjo kitaip: Kalbėtojai buvo iš Chicagos draug Zimantas ir Dubickas. Pirm kalbėjo Zimontas, nuosekliai nurodydamas, kad dabar prieš Lietuvos vaidžią eina komunistai ir katalikai. Aiškino reikalus, kvietė aukuoti Lietuvos reikalams. Po jo prakalbos mergaitė Z. Malinauskaitė pasakė eiles: "O skausme, skausmeli."

Buvo renkamos aukos. Nors žmonės ir nedirba, vienok aukojo, kiek galėjo. Surinkta virš $40.00. Antras kalbėtojas buvo Dubickas. Aiškino reikšmę žodžio laisvės ir pagalios pradėja aiškinti Lietuvos vėliavos spalvas. Rodydamas paliudymą Liet Gynimo Komiteto, priėjęs prie viršutinio geltonojo lanko pasakė, kad tas reiškia kunigiją. Tik ištarus tuos žodžius, parapijonys, sustoję iš pradžių po vieną, paskui visi, kiek jų buvo pradėjo nesavu balsu rėkti ir grumojo kalbėtoją išmesti iš svetainės, kam įžeidęs Lietuvos vėliavą. Kilo didžiausias triukšmas. Tvarkos vedėjas, negalėdamas triukšmadarių suvaldyti, išvengimui muštynių priverstas buvo šaukti valdžios pagelbos nuraminimui įsiutusių parapijonų. Į penkias minutes atvyko trys policistai ir du detektyvai. Svetainėje grumojimai kumsčiomis apsistojo. Išklausęs komiteto, koks dalykas, miesto šerifas liepė publikai susėsti ir laikytis ramiai, o kurie nenori, velijo apleisti svetainę. Parapijonys nusiramino, ir Dubickis baigė prakalbą, nurodydamas, kaip katalikų lietuvių sudėtais pinigais Lietuvos reikalams T. Fondas steigia kliošterius Kazimieriukų Lietuvoje, ir į juos viliojamos vergauti jaunos lietuvaitės.

Taip užbaigtas mus apvaikščiojimas trejų metų Lietuvos nepriklausomybės. Pradėtas buvo su gerais norais, bet užbaigtas su apverktinu apgailestavimu.

Dabar porą žodžių, del ko tas neramumas įvyko ir per ką. Kaip tik nutarta rengti šis trimetinis apvaikščicjimas, pajusta dundė jimas iš klerikalų pusės, kad šį bei tą padarius nemalonaus, ir kad, jei nebus galima sustabdyti paties rengimo, tai nors triukšmą iškelti. Kadangi komitete buvo visi rimti vietos veikėjai, sustabdyti neįstengė, bet triukšmą pasisekė sukelti. Per tai ir aukų mažai surinkta.

Delko tą darė? Gi del to, kad netoli Kazimiero, lenkų karalaičio diena, kurioje klerikalai mano melstis prie buvusio lenkų karalaičio. Gaila ir labai gaila tų mus parapijonų, kad jie tokią klaidą daro. Bet aš jų nekaltinu — kalti jų vadai, kurie juos mokina, siaurai tikėti, o nieko nežinoti. Laikas atbusti iš viduramžinio miego ir pažvelkti į ateities laisvą rytojų!

Perkrikštų protestas išneštas prieš M. Kasparaitį ir patalpintas "Draugo" No. 39, vas. 16 d., taip ir "Darb." Apart visokių marmalinių, jame surašytų apie altorius, klioštorius ir kunigus, paliekant tą viską į šalį, paimu to protesto tikslą. Trįs davatkos po juo pasirašė: sako, mes griežtai protestuojame prieš M. Kasparaitį, kad nėra vertas įleisti į Šv. Kaz. parap. svetainę. Gaila protestantų, kad ne nuo to galo protestuoja. M. K. ir taip į tą pripelėjusį sklepą neina, ten vieta tik plytlaižiams ir rožančių varstytojams, bet ne laisvai manančiam žmogui. Kad protestuotumėt, kam M. K. nesilanko, tai turėtumėt už ką, bet dabar vyreliai, šalto vandens užsigėrę, nežino nei patys ką daro tik neapykantą platina. Na, o klioštorių organas talpina su džiaugsmu. Šiuomi visus parapijonus kviečiu priklausyti prie Sandaros, mes jus, broliai, išmokysime laisvai protauti, ir tuomet jausitės laimingi beesą. **M. K.**

PHILADELPHIA, PA.

Pasidarbavimu A. L. T. S. 42 kp. 16 d. vasario buvo parengtos prakalbos gerb. J. Liutkauskui, L. P. Sąjungos Sąryšio pirmininkui, su tikslu apvaikščioti 3-jų metų sukaktuvių Lietuvos neprigulmybės. Prakalbos pavyko puikiausiai. Nežiurint, kad ir bedarbės laikai, žmonių prisirinko pilna svetainė. Net ir komunistų didžiausias burys atėjo padėt švęst neprigulmybės šventę. Kalbama, kad jau jie šiek-tiek apsitašė, nes taip ramiai sėdėjo rankutes susidėję, tarsi nekalti avinėliai ir jau nesivadino save komunistais, bet darbininkai - socialistai. O seniaus, budavo, per prakalbas tik švaisto po svetainę plakatus, šmeižiančius Lietuvos valdžią ir kitokius pabuklus.

Malonų įspudį darė salės papuošimas lietuviškomis vėliavomis ir parašas 3-jų metų sukaktuvės ir t. t. Vis tai ačiu uolam veikėjui S. Masickiui. 8-tą val. pirmininkas J. Kaulinskas atidarė susirinkimą ir paprašė gerb. J. Liutkauską kalbėti. Kalbėjo dvejais atvejais. Pirma kalbos dalis buvo apie Lietuvą ir jos atsistatymą. Pertraukoje daryta kolekta Vilniaus atvadavimui. Aukojo po $5.00: J. Grinius, J. Lendraitis, A. Mikelionis. (Mažiau 5 dol. neskelbiame. **Red.**). Smulkių aukų $30.00 su kaupu. Paskiaus pardavinėtos knygelės Majoro Žadeikio "Prie Lietuvos ar su Lenkais." Parduota už $10.00 suviršum. Jaunas Ivanauskutis dekliamavo gražiai ir jausmingai.

Antroje dalyje gerb. J. Liutkauskas pasakė daug naujų ir žingeidžių dalykų, didžiumui Philada. lietuvių nežinomų. Pavyzdžiui, apie Gabrį, kun. Olšauską, pan Mostowski ir Ko., kai-kurie iš jų sėdį Paryžiuje, o musų lietuvių amerikiečių surinktos aukos neva Lietuvos dėlei, tik plaukia tukstančiais į anų kišenius, kad tik greičiaus nuvertus dabartinę Lietuvos valdžią, o paimt vairą į Gabrių-Mostowskių rankas. Žinutė prisiųsta vieno paryžiečio ištikimo asmens). Nestebėtina, kad visoki Tautos Fondai neišduoda atskaitų ir dar keikia Lietuvos Misiją, kam pastaroji reikalauja. Ir ištikrųjų, kaipgi išduos atskaitą, kad tokiems bjauriems tikslams skiriamos aukos. Anot kalbėtojo, "Jie gali ir didžiausiais kryžiais apsikabinėti, bet jų širdys ir darbai purvini perdėm, ir kada nors turės išduot atskaitą iš savo darbų ir gailėsis." Publikai patiko prakalba, aplodismentų nesigailėjo. Ir vis gidėjosi, "kad visi kalbėtojai taip išaiškintų, tai mes, vargdieniai, žinotume, kam duoti aukas, o kam neduoti, žinotume, kas musų tikri vadai, o kas pardavikai."

Prakalbai pasibaigus susitvėrė L. P. Sąjungos skyrius (kuris taip senai pageidaujamas). Išrinkta valdyba, kurion įeina pirmininkas J. Grinius, sekr. — J. Kaulinskas, iždininkas — S Masickas ir kiti. Dar reikia neužmiršti, kad Lietuvių Muzikališkos Salės bendrovė prisidėjo prie šių sukaktuvių su davimu dykai salės, už ką jai pridera garbė ir padėka.

Prie progos neiškenčiu neatsiliepus į baltimoriečius. Jie visuomet didžiuojasi gausiomis aukomis, o Philada., ir kitoms kolionijoms liepia parausti. Taigi mes, vietoje parausti ir-gi pasididžiuosime, nes turint tokius priešus iš kunigijos pusės, kurie sakyklą paverčia agitacijai prieš Lietuvos valdžią ir jos veikėjus, komunistai su lapeliais ir t. t., tai mes Philada., reikia pripažinti labai daug ėsame surinkę, sudėjus viską į daiktą. Kad mes per mažai žinių iki šiol paskleizdavome į plačiąją visuomenę, tai jau čia korespondentų kaltė. Jus turite kunigus, socialistus ir J. Vinikas pas jus atvažiuoja (o mus užmiršo). Tai jus, vietoje didžiuotis, dar turite dusyk tiek surinkti, tada, kad ir parausime, tai bus į sveikatą.

S. G.

SHELTON, CONN.

Didelė Nelaimė ant Troli Karo.

Karas bėgdamas iš Shelton į Bridgeportą užvažiavo ant bestovinčio kito karo. Karams susirėmus, buvo labai sutrenkti važiuotojai. Prietam vienas iš važiuotojų turėjo su savim apie 5 galionus gazolino, katrą vežėsi įsipilti į savo automobilių. Kad karai susitrenkė gazolinas ištiško po visą karą ir išsykio pasiliko visas karas liepsnose. Važiuotojai neturėjo jokios progos išbėgti iš degančio karo. 16 lavonų buvo taip sudegę, kad tik ant sėdynių, kur buvo sėdėję, ar ant grindų vos tik-ką žymu, kad kupsnelis pasilikęs. Vieniems rankos ir kojos visai nudegusios, ir negalima pasakyti, kas ir iškur tie žmonės. Katrie buvo pažįstami, tai pagal patėmijimo sprendė, o katrie nepažįstami, tai ir dabar negalima žinoti. Motormanas visai sudegė, tik ženklas ką paliko. Karai taipgi sudegė, tik rėmai abiejų karų pasiliko bestovį ant rėlių.

Priežastis tokia, kad pirmas karas neturėjo lempos, o antras karas bėgdamas nepatėmijo, kad kits stovi priešais ant rėlių. Iš antrojo karo visi nuvežti į ligonbutį. Kai-kurie jau pasimirė ir dar kiti skaitomi, kad mirs.

J. Česnutis.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Vasario 16 d. čia turėjo prakalbą "Sandaros" atstovas A. Gotautas. Prakalbose "Sandaros" reikalams finansų surinkta virš 50 dol. Iš Gotauto veikimo Pennsylvanijoje galima laukti gerų pasekmių.

Vasario 20 d. tulas Kazlas bandė sutverti "Juozapo darbininkų susaidę." Kiek girdėti iš žmonių kalbų, tai, girdi, jeigu čia reikalas eina apie tą senelį Juozapą, ką buvo Kristaus globėju, tai bereikalingai tą senelį baderiuoja, juk jam darbininkų nereikia. To Kazlo žmonės nepažįsta, todel spėja, kad jis paeinąs iš Newarko arba iš "vestų."

Žmonės sako, kad mums jokios kitos darbininkų "susaidės" nereikia, nes mes turim vieną darbininkų organizaciją, butent: "Susivienyjimą Angliakasių Amerikoje," ir tos mums užtenka. Ir žmonės turi tiesą. O ką-gi jau tokia "Juozapo susaidė" gali darbininkams duoti? Juk ji (ta Juozapinė) tiek darbininkams naudos gali duoti, kiek ožys pieno. Po galo jau reiktų turėti sarmatą su tokiom "sorkėms" viešumon rodytis. Jau kam, kam, bet ne angliakasiams, panašias "susaides" siulyti. Prie tokių "susaidžių" gali tik prigulėti karabelninkai ir zakristijonai, o ne angliakasiai.

Bigvėnės Mainerys

BRIDGEPORT, CONN.

Iš L. L. P. Bonų Stoties Veikimo.

Vasario 13 surengtos prakalbos paminėjimui trejų metų sukaktuvių Lietuvos neprigumybės apsiskelbimo. Kalbėjo F. J. Bagočius. Reikia pastebėti, kad prie šitų prakalbų rengimo prisidėjo ir vietinis klebonas kun. Pankus, tai yra, pagelbėjo išgarsinti, sudraskydamas apgarsinimus. Kada vienas iš rengėjų nunešė į parapijos svetainę išdalinti apgarsinimus buvusiame baliuje, kunigas sužinojęs atėmė ir suplėšė: girdi, jokių Bagočių man nereikia, kad jus čia garsintumėt.

Nors kunigas buvo visą laiką priešingas L. L. P. stoties veikimui, bet gi visada laikės norskiek neutraliai, bet šiuo sykiu viešai pasirodė esąs priešas Lietuvos gelbėjimo darbams. Sutvėrime stoties kunigas likos perstatytas į iždo globėjus, ką ir apsiėmė atlikti. Bet neatsilankant ant susirinkimų, likos stoties nutarta pasiųsti specialis užklausimas, ar kunigas resignuoja minėtą vietą. Kunigas atsakė, buk jis neresignuojąs savo vietos, jis atliksiąs darbą: kad viskas bus užbaigta, jis tik peržiurėsiąs knygas. Bet ir lik šiam laikui kunigas neatsilankė ir jokių knygų nereikalavo parodyti. Bet paskutiniame prakalbų rengime pasirodė su tikrais jausmais link L.L. P. stoties veikimo: draskė apgarsinimus, manydamas pakenkti prakalbų pasekmėms. Bet tame visai apsiriko: vietoje kad pakenkus, tai pagelbėjo plačiau išgarsinti. Žmonės, sužinoję kunigo purviną darbą, likos dar labiau užinteresuoti prakalbomis ir atėjus paskirtam laikui prisirinko žmonių pilnutėlė svetainė, kad daugelis turėjo stovėti ant šaligatvio, nes nesutilpo į svetainę.

Pasirodžius Bagočiui ant platformos, publika sveikino didžiausiu deinų plojimu, nes dar pirmą sykį Bagočius apsilankė Bridgeporte.

Kalbėjo dvejuose atvejuose: pirmoje kalboje nurodė, kokie yra Lietuvos priešai ir visiems davė daug pipirų, kaip tai lenkams, vokiečiams ir bolševikams. Musų vietiniai bolševikai, kaip-kurie pradėjo nerimauti, tur but labai pasipiktino. Vienas iš bolševikų mėsininkas pradėjo zurzėti prie durų. Sako: d u o č i a u dešimties dolerių vertės šolderių, kad tas žmogus persivalgęs pasprogtų. Bet kas iš šalies pastebėjo: jis yra advokatas, tai žino, kaip valgyti bolševikų šolderius. Kada kalbėtojas pradėjo šaukti klausytojus pirkti kanuoles ir kulkas musų broliams, kurie gina tėvynę, iš susirinkusių daugelis pasirodė atjaučianti Lietuvos gelbėjimo darbui ir suaukojo po dešimtinę, penkinę ir mažiau, kiek kas galėjo. Suaukota $169.50, kas padarė gerą pegelbą tėvynės apgynimui nuo priešų.

Antroje kalboje ragino visus prisidėti prie Lietuvos gelbėjimo, nurodinėjo, kad didelė dalis visai atšalę nuo savo tautos.

L. L. P. stoties raportas tapo išduotas viešai, ką stotis nuveikė per metus: L. Laisvės P. Bonų išparduota už $11,332.50, per tą laiką surengta trejos prakalbos, vieša vakarienė, teatras ir balius. Aukų surinkta Lietuvos Šauliams ir kitiems fondams viso $439.50. Stotis rengiasi jau prie antros paskolos, kuri gal neužilgo bus paskelbta ir vėl im-

sis už darbo tėvynės labui su dídele energija.

Vardai aukojusių. **Po $10.-00** — Franas Kajackas, Petras Senkus, Pranas Karpius, Tamas Segevičia. **Po $5.00** — P. Kukis, Julius Gapskis, Kazimieras Steponaitis, Jonas Vaitkevičius, Damininkas Stasiunaitis, Petras Kairiukštis, Jonas Caskauskas, Juozas Černauskas, Motiejus Bakunas, J. Krikščionaitis, Stanislovas Dikčius. (Davusiųjų mažiau $5.00 negalime sutalpinti. **Red.**).

L. L. P. Stoties Spaudos Komisija.

NEWARK, N. J.

"Darbininko" No. 3 tilpo iš Newarko korespondencija, užvardinta "Biaurųs Tautininkų Darbai," po kuria pasirašo J. Brazas. Minėtas žmogelis su teisybe apsilenkia, išniekindamas jam nepatinkamus asmenis ir išgirdamas, kaip jis vadina, katalikus. Girdamas savo nuopelnus, jis klausia: kas sutvėrė Lietuvių Laisvės Bonų stotį, jeigu ne K. C.? Žinome, kad stotį sutvėrė visos Newarko draugijos, kaip to ir Lietuvos Misija reikalavo, bet musų taip vadinami "katalikai" bijojo bendro lietuvių veikimo ir slapta nedėldienyje pagarsino, kad bus masinis susirinkimas sekančiame panedėlyje, (tai yra ant rytojaus), pritaikindami, kada Sandaros kp. buvo pagarsintas susirinkimas tą vakarą prieš seimą Centriečiai manė, kad Newarko visuomenė nesužinos apie tą staiga šaukiamą susirinkimą, tai vieni kitaip: išrenka, kaip Brazas vadina, tautininkus: pirmininką ir vice-pirmininką ir komisijos arba stoties du nariu. Nors "katalikų" buvo šauktas susirinkimas, bet kad renkant pirmininką buvo perstatyti du kandidatai: vienas tautininkas, o kitas iš centriečių, tai tautininkai laimėjo. Pasirodė, kad Newarke didžiuma lietuvių yra tautininkai. Tad Brazas neteisybę rašo, buk katalikai - klerikalai išpirko daugiaus L. L. P .Bonų. Mes žinome, kad lietuviai yra didžiumoje katalikai, bet partijos reikaluose skiriasi: vieni stoja tautininkų pusėje, antri — klerikalų, bet Newark'e tautininkų pusėje yra didžiuma. Net klerikalų šauktame L. L. Bonų stoties tvėrime tautininkų buvo didžiuma. Tautininkai daugiausia bonų pirko, tautininkai daugiausia šauliams aukų sudėjo.

Toliau klausia: kas trukdė Newarko L. Bonų pardavinėjimą? Pasirodė, kad kai-kurie centriečiai, kad trukdė Lietuvos Šauliams aukas rinkti, tai "Darbininkas" su savo kai-kuriais skaitytojais paskelbė No. 142, kad Lietuvos Šauliai reikią panaikinti arba priskirti prie reguliarės Liet. armijos.

Kas pereitą vasarą stoties susirinkimuose, vietoje tarties apie stoties reikalus, kėlė triukšmą? Jus žinote, kad triukšmą kėlė katalikų centras, kurs pranešė tuo laiku čia esančiam misijonieriui, kad stoties pirmininkas yra laisvamanys. Ar ne pradžia ardymo? Po tam per stoties susirinkimą pirmininkui užsiminus, kad pas mus taip neturi buti, kad skundikams ir ardytojams mes pasakytume, jog turi paliauti ardę stoties darbus, musų centriečiai, su Staknevyčium priešakyje, ėmė didžiausią šturmą kelti, net buvo davę sumanymus, kad pirmininkas reikia prašalinti. To negalėdami atsiekti, nors paskelbė melagingai "Darbininke", kad pirmininkas L. L. Bonų nepirko, ką vėliaus turėjo atšaukti. Tas vis trukdė Bonų pardavinėjimą. Kada reikdavo agitacijų lapeliai spausdinti musų centriečiai atsisakydavo — tą darbą atlikdavo tautiečiai.

Stoties prakalbose pirmininkas prašydavo stoties narių, kad parinktų aukų Lietuvos Šauliams; musų vadinamieji "katalikai" atsisakydavo — turėjo atlikti tautiečiai.

Toliaus J. Brazas rašo, kad stoties pirmininkas "Laisvę" parduodavo. Pas mane visokių lietuvių laikraščių yra: parduodu tautiškus, sociališkus ir katalikikus. Jeigu pas mane nebus "Laisvės," tai ant kito kampo parduoda, kas nori, tai aš jų nesulaikysiu nuo "Laisvės" skaitymo." Ir pats J. Brazas buvo vienas iš kasdieninių kostumierių, ką "Laisvę" pirkdavo. J. Brazas Newarkiečiams yra gerai žinomas: Viešai nepasirodo, kad "Laisvę" perka, taip kaip su svaiginančiais gėrimais.

Toliaus sako, kad Newarko visuomenė, matydama, kad iš panašios stoties nieko nebus, viešame susirinkime ėmė ir perorganizavo stotį. Bet stotis apie tą susirinkimą nieko nežinojo, ką liudija, kad net K. Centro narys, tuo laiku buvęs raštininkas A. Masandukas, nieko nežinojo. Ta visuomenė buvo Bloomfieldo Staknevičiaus ir kompanijos užvardinta Katalikų Federacija. Žinoma, uždėjo tų vardą, kad nepriklausanti prie minėtos Federacijos neturėtų reikalo imti dalivumą. Jie suėję ir išsirinko jiems patinkamą valdybą ir gyrėsi, kad po perorganizavimo surengė prakalbas ir surinko virš $2,000 L. Šauliams, ir sako, kad tik jų plauko žmonės sudėjo. Per minėtas prakalbas vienas iš pirmutinių aukojo $50, V. K. Puodžiunas, kurį jus vadinat didžiausias katalikų priešas. Kad aukojo per tas prakalbas, tai jau dabar Brazas pavadina ir tą "kataliku" ir "savo žmogum." Dar ir daug tokių atsitikimų pasakyčiau, ale del brangumo laiko užbaigsiu. **P. A. Lukšis.**

(P. S. Šis straipsnis buvęs nusiųstas (sausio 20 d.) "Darbininkui," kuriame buvo tilpęs J. Brazo šmeižtas. "Darbininkui" atsisakius pataisyti skriaudą, šis straipsnis buvo atsiųstas "Sandarai." **Red.**).

VIEŠAS AMERIKOS LIETUVIŲ KNYGYNAS.

Prisiųstos ir padovanotos knygos "Viešam Amerikos Lietuvių knygynui."

1). Lietuvos Atstovybė Šveicarijoje prisiuntė šias knygas:

1. Memoires concernant la Situation de l'Eglise Catolique en Lithuanie,
2. Denkschrift fur die Wiederhertellung der Universitat Vilnius,
3. La Lithuanie Artistique par C. de Danilowicz,
4. La Lithuanie sous la Domination russe par M. Kareivis,
5. Les souffrances du peuple lithuanien,
6. Litauen von Dr. J. Ehret,
7. La Lithuanie par J. Ehret,
8. La Lithuanie te la Guerre Europeenne 1917, 1918,1919,
9. L'Etat Lithuanien et le Gouvermenent de Gardinas par le Dr. J. Purickis,
10. L'Etat Lithuanien et le Gouvernement de Suvalki,
11. Les Souffrances de la Lithuanie,
12. L'Etat economique de la Lithuanie,
13. Le Sofferenze del Popolo Lituano,
14. Het Heden, Verleden en Lijden der Litauische Natie,
15. Sur les Sonfins de deux mondes par Stasys Salkauskis,
16. Lituen und 44 polinsche Verrater Litauens,
17. Bassanavitsius, Pere de la Renaissance lituanienne,
18. La Lithuanie et la Paix de Versailles,
19. La Haute - Trahison de 44 Polonais,
20. The misery of the Lithuanian Refugees in Russia,
21. Lithuanie et Allemagne par C. Rivas,
22. Cartes de la Lithuanie,
23. Pro Lithuania 1917,
24. Pro Lithuania 1918,
25. El la Proksima Oriento par Ivan H. Krestanov,
26. Ober - Ost, le Plan annexioniste allemand en Lithuanie par C. Rivas,
27. La Situation de l'Eglise Casiuntė šias knygas:

1. Miežinio Žodyno rankraštis (nuo raidės "B"),
2. Latvių Tautos Šliupo rankraštis,
3. Rankraštis pirmutinės lietuviškos komedijos "Be Sumnenės,"
4. Rankraštis "Iš Aušros gyvenimo" Basaniaus,
5. Du sąsiuvu Mėnesraščio "Muzika,"
6. Ekzempliorių "Vienybės" jubilėjinio numerio,
7. Albumas Paryžiaus parodos,
8. Kaip pasimokinus plaukti,
9. Pažvelgus atgal,
10. Išgriovimas Kauno pilies,
11. Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje,
12. Juozapas Kaniuševskis,
13. Raistas,
14. Mužikėlis,
15. Patarmės Moterims,
16. Patkulis,
17. Mylėk artimą,
18. Idėja ant mėšlyno,
19. Kuomi žmonės gyvena,
20. Anatemos knygelė,
21. Juozas Arch,
22. Gegutė,
23. Keplos kančios,
24. Pasakojimas Antano Tretininko,
25. Aukso Veršis,
26. Darbininkai ir jų ateitis,
27. Balsas Amerikos lietuvių į Tėvą Šventąjį Leoną XIII,
28. Apie patriotizmą,
29. Kankinimas Katalikų,
30. Atsisveikinimas,
31. Bagočiaus išpažintis,
32. Istorija apie gražią Katriuką,
33. Sausio Devinta,
34. Kaip gyvena latviai, anglai, suomiai,
35. Apieka Dievo,
36. Pajudinkime, vyrai žemę,
37. Kaip geriausia laidoti numirelį?
38. Užmušimas Caro Aleksandro II,
39. Ar vyskupas Valančius nebuvo viliugu lietuvystės?,
40. Istorija Katalikų Bažnyčios,
41. Švedų liaudies švietimas.

3). "Meilė ir Šeimyna" prisiuntė šias knygas:

1. Meilė ir Dailė,
2. Baltoji Vergija,
3. Portugalų Minyškų Meiliški Laiškai,

4). "Liaudies Gurbas" prisiuntė šias knygas:

1. Nauja Sapnų knygelė,
2. Senos Slaptybės ir Nauji Išradimai,
3. Vaistininkas.

5). Kun. Janušas prisiuntė: "Klebonas Kaltas."

6). "Darbininkas" prisiuntė: Kalendorių 1921 m.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje šiuomi reiškia širdingą padėką minėtoms įstaigoms ir ypatoms už prisiųstas ir padovanotas knygas "Viešam Amerikos Lietuvių Knygynui."

Prašo visų kitų laikraščių ir knygų leidėjų paaukoti visų savo leidinių po du arba po vieną egzempliorių šiam knygynui.

Viešas Amerikos Lietuvių Knygynas prie Lietuvos Atstovybės Amerikoje.

EXTRA!

Waterburiečiai sumanė išleisti menėsinį "Senbernių Organą" kuris rupįsis senbernių reikalais. Pritarianti tam malokėkit kreiptis prie sumanytojų.

SENBERNIŲ CENTRAS
23 Congress Ave., Waterbury, Conn.

VIENATINĖ LAIMĖ YRA PINIGAS

Pinigai seka paskui idėją. Gerą idėją galite įgyti iš knygos "Guid for Bettermant of Future (Vadovas į Pagerinimą ateitėje). Pareikalauk jos, įdėdamas 10c. atmokėjimui pašto išlaidų. (11).

UNIVERSAL SALES CO.,
346 E. 53rd St., New York, N. Y.

Didžiausias Knygynas

— TIK —

DARBO ŽMONIŲ KNYGYNE

Galima gauti visos Knygos. Reikalaukite musų Knygų Katalogą. Siųskite musų Knygyno Knygas Lietuvon savo draugams ir giminėms. Kurie pirksite musų Knygyne Knygas siuntimui Lietuvon nuleisime pigiaus, duosime patarimą kaip siųsti, kad siuntinys pasiektų Lietuvą, be to mes parduodame laikraščius ir knygas tik ką atėjusius iš Lietuvos: "Socialdemokratą", "Lietuvos Ukininką", "Sietyną", "Aušrinę", "Mokyklą ir Gyvenimas", taipgi Knyga Kelias į Socializmą, kaina 50c. Kreipkitės adresu:

J. B. AGLINSKAS,
3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 8
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

Tel. S. B. 2488
DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
366 Broadway, S. Boston, Mass.

Dr. Terssem
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršui "Iver Johnson" kautuvės
Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

PIRMININKAS, VALDYBA IR DIREKTORIAI ANT
The Boston National Bank
[Nariai Fedaral Reserve Systemos]
Labai Maloniai Tamstą Užkviečiam į
NAUJĄ BANKOS VIETĄ
Utarninke, Vasario-Feb. 1 d., 1921,
nuo 9 ryto iki 8 val. vakare.
Hanover ir Blackstone Streets
Boston, Massachusetts
Ši Banka prisidės daug ką del lietuvių visuomenės, nes yra arčiausias susisiekimas su Diskonto Banku -- jie yra siuntėjai pinigų į Lietuvą.

American Line
Tiesioginė linija iš New York įHamburgą.
Patogiausia kelionė į Lietuvą ir Rusiją. Didelis moderniškas dvejais šriubais laivas išplauks
MONGOLIA ..... Kovo 17 d., 1921 m.
MINNEKAHDA (najas) ..... Kovo 31 d., 1921 m.
MANCHURIA ..... Balandžio 14 d., 1921.
Trečia klesa iš New York iki Liepojaus $132.00
Trečia klesa iš New York iki Eitkunų $130.00
Trečios klesos pasažieriai mandagiai yra maitinami, dideliuose vagomuose kambariuose. Atskrus kambarėliai del motėrų irvaikų.
Kreipkitės į Kompanijos ofisą: 84 State St., New York, arba prie vietos agento.

Lietuviška Aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.
Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.
H. CABITT,
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

"VIDURIŲ UŽKĖTĖJIMAS"
Yra didelė bėda kiekvienoje sunkioje ligoje, gimdantis dvasišką sloginimą, suerzinimą, nerviškumą, akių silpnumą, atminties nustojimą ir t. t.
VARDAN SAVO VIDURIŲ
PABANDYK "LIEPILKOS"
GARSAUS VIDURIŲ SPECIALISTO
Gyduolių nuo
KRONIŠKO VIDURIŲ UŽKĖTĖJIMO.
Ir nuo to paeinančių ligų, kaip tai: Nuo liguisto galvos skaudėjimo, nuo viokių šleikštumų, nuo apetito nustojimo, nuo liežuvio apdegimo plėve, nuo atsiduodančio blogo kvapo, nuo vidurių nemalimo ir nuo šaltrumo. Stebėtinos vidurių valdytojos, kurios veikia be skausmo. Tos gyduolės veria savyje puikiausius vaistus, kokius tik pinigai ir gabumas gali pagaminti. Siunčiama by kur aplaikius vieną dolerį. Pinigai grąžinami, jei neužganėdintas. Antrašas: (9).
LITHUANIAN PHARMACIAL CO.,
Box 1200, Waterbury, Conn.

Dr. Richterio Galingas Šeimyninis Linimentas!
Pain-Expelleris yra naudojamas, suviršum per 50 metų, beveik visose pasaulio valstybėse.
Nuo reumatiškų skausmų, neuralgijos, apšlubimo, niksterėjimo, raumenų nuvarginimo ir greitam pašalinimui ankstyvo peršalimo, šitas senas, ištikimas šeimynos draugas suteikia neapkainuojamą pagalbą.

Kaina 35c. ir 70c. už bonką.
Kiekvienas aptiekorius parduoda Pain-Expellerį. Tačiaus, visvigna persitikrinkite; ar gaunate tikrąjį su Inkaro vaizbaženkliu.
Jokių kitų nepriimkite, kaipo netikrų ir neteisėtai sufabrikuotų.
F. AD. RICHTER & CO.,
3rd Ave. & 35th St.,
Brooklyn, New York

Mes Galime Gauti Pilną Suma už Jusų LIBERTY BONDSUS
Jeigu Jus turite Liberty Bondsus ir norite juos išmainyti ant pinigų, tai parašykite mums kiek turite, kokie bondsai. Mes gausime tiek, kiek jus užmokėjote. Rašykite šiuomi antrašu:
BALTIC STATES DEVELOPMENT CORPORATION
35 So. Dearborn St., CHICAGO, ILLINOIS.

Vietos žinios.

KOMPOZITORIUS M. PETRAUSKAS BOSTONE.

Pasklido gandas, kad pėtnyčios vakare, vasario 25 d., atvažiuoja Bostonan mus gerb. Kopozitorius Mikas Petrauskas. Didelis lietuvių burys nuėjo į stotį laukti. Laukė nuo 6 iki 10 val. Butų laukę iki po 11, kada pareina paskutinis traukinys iš New Yorko, bet gauta telegrama, jog gerb. kompozitorius, dėlei bagažo painių, negali tą vakarą atvažiuoti. Atvažiavo sekantį subatos rytą.

"Gabijos" draugija susilaukus savo įsteigėjo ir mokytojo, ant to paties subatos vakaro surengė priėmimą. Žodžiu ir atvirutėmis pakvietė prakilnuosius Bostono lietuvius, ir keli šimtai žmonių atėjo pasveikinti sugrįžusį artistą. Prie užkandžių buvo kelioliką trumpų prakalbėlių, sveikinančių sugrįžusį svečią. Antgalo ilgiau kalbėjo pats gerb. Petrauskas, nupiešdamas dabartinį Lietuvos padėjimą.

Kaip žinia, gerb. Petrauskas negavo vizos įvažiuoti į Ameriką ir Londone buvo sutrukdytas apie 7 sąvaites. Nuo Londono detektyvų buvo sužinota, jog ant jo yra net keli skundai, ir skundikų buvęs ir iš Bostono...

Prakilnesnių žmonių persekiojimai iš senų laikų eina, ir judošiai niekad neišdrįsta atvirai pasirodyti. Šiame atsitikime judošiams pasisekė padaryti daug nuostolių, bet "nukryžiavoti" nepavyko. Prakilnoji visuomenė, tarsi jauzdama priderystę atlyginti už perkęstus nemalonumus, akies mirksniu skaitlingai susibėgo pasveikinti sugrįžusį kompozitorių.

Beje, Lietuvių Konservatoriją tuojaus atidarė ir lekcijos prasidėjo. Norintieji mokinties muzikos ar giedojimo tuo kreipkitės į gerb. Miką Petrauską.

SUSIRINKIMAS.

Lietuvių Ukėsų draugijos kovo 6 d., 1921 m., 2 val. po pietų, Lietuvių namę. Šiuomi kviečiami visi nariai, nes yra daug svarbių reikalų.

Sekr. **A. Latvinskas.**

ATSIŠAUKIMAS

Į visas A. L. T. S. kuopas ir dailės ir jaunimo draugijėles.

Ar pas pas ką nesiranda knygučių "Eksproprijatorius"? Mes, A. L. T. S. 40 kp. norim vaidinti, bet mums trųksta knygučių. Jei kas turite, tai meldžiam pranešti ar prisiųsti sekančiu antrašu:

Petras Bolys,
26 Carnes St.,
W. Lynn, Mass.

PASEKMINGOS PRAKALBOS.

So. Boston, Mass., vasario 27 d., 1921. Prakalbos prasidėjo 7:30 v. v. Jonas Kazmauskas paaiškino dr-jos stovį ir tuo pačiu laiku perstatė kalbėtoją gerb. Nevecką, "Keleivio" redaktorių. Gerb. Neveckas labai gerai paaiškino praeities laikus ir perstatė šių dienų nuotikius. Taipgi kvietė prisidėti prie dr-jos. Kalbėjo ir pil. Ambrozaitis: puikiai nupiešė dr-os vertybę ir vargus tų, kurie nepriklauso prie draugijos, ko kartais prisieina sulaukti ir kaip sunku gauti kur nors užuojautą nepriklausančiam prie dr-jos.

Po prakalbų padainavo labai puikiai Dorchester Co., už ką publika gausiai plojo delnais. Linkėtina geros kloties jauniems dainų mylėtojams, p-lei O. Višniauskaitei ir A. Višniauskui, medicinos studentui ir jo žmonai, už tokį puikų papuošimą "Balso" dr-jos prakalbų.

Buvo renkamos aukos Lietuvos našlaičiams. Aukų surinkta $14.01. Kiek pridėjus "Balso" dr-ja pasiųs Lietuvos Misijai. Prisirašė prie "Balso" dr-jos apie 40 ypatų už pusę įstojimo. Susirinkimai yra laikomi kožną pirmą ketvergą kiekvieno mėnesio, Lietuvių tautiškame name, E ir Silver gatvių.

Sekr. **L. J. S.**

CAMBRIDGE, MASS.

Baisiausiai šmeižia Katalikus.

L. D. S. organas "Darbininkas" vasario 17, 1921, No. 20 editoriale rašo, kad nė viena iš tų laisvamaniškų draugijų ir kuopų nepirko Lietuvos Laisvės Paskolos Bono. O neprikusios L. L. P. Bonų yra sekančios musų Rymo katalikų organizacijos: Saldžiausios Širdies dr-ja, Apaštalystės po globa Š. P. J. dr-ja, L. N. P. P. M. Parapija, Tretininkų Zokono dr-ja, Ketvirtininkų Zokono dr-ja, Pilnųjų Blaivininkų, Nepilnųjų Blaivininkų, Akademijos rėmėjų kp., Gabrieliaus Ark. dr-ja, Pramatorių dr-ja, Moterų Sąjungos skyrius, Amerikos Katalikų Federacijos sk., Katalikų Vienybės skyrius, Gyvojo Ražančiaus dr-ja, Čėslyvo Smerčio dr-ja ir kitos. O "Darbininko" štabas šmeižia mus vadindamas laisvamaniais. Visi žmonės ir prabaščius žino, kad mes esame geri katalikai, mes kolektuojam pinigus ant mišių. Ir Jeigu mes esame laisvamaniai, kad nepirkome L. L. P. Bonų, tai kodel visas "Darbininko" štabas, "Tautos Fondo" Seime svarstė, kiek mokėti už Česnulio kelnes ir fraką, o apie L. L. P. Bono pirkimą nė ne žapt! Mes reikalaujame, kad "Darbininkas" visus šmeižtus greitai atšauktų ir pasakytų, kad nors viršminėtos ir neperka L. L. P. Bonų, bet vistiek yra geri katalikai ir remia katalikišką tautą o ne mužikišką.

Rymo Katalikų
Protesto Komisija.

PIRKIT LIETUVOS LAISVĖS BONUS!

SVEČIAI.

Šią sąvaitę "Sandaros" redakciją ir administraciją atlankė A. P. Osteiką ir A. Tiknius iš Waterbury, Conn. ir V. Vitukynas iš Torrington, Conn., kurie lankėsi Boston'e biznio reikalais.

A. A.
JONAS LAPINSKAS.

Lawrence, Mass., vasario 23 d., 1921 m. mirė vietos atsižymėjęs veikėjas Jonas Lapinskas, 42 mtų amžiaus. Palaidotas vasario 25 d. ant Lawrence'o tautiečių kapinių. Paliko nuliudusią pačią su trimis mažais vaikeliais. Silsėkis svetimoje žemelėje, Lietuvos veikėjau!

A. A.
AGATA KAMAITIENĖ.

Union City, Conn., persiskyrė su šiuo svietu sausio, 27 d., 1921 m. Po tėvais vadinosi Agota Poškevičiutė. Paėjo iš Kayvarijos miesto, Mariampolės apskr., Suvalkų rėdybos. Paliko Lietuvoje seną motiną ir seserį, ir Amerikoje brolį. Taipgi paliko vyrą Abroną Kamaitį, kuris nuo jos prasišalino su dviem vaikučiais į Lietuvą prieš karę, palikdamas sergančią be jokios globos.

Silsėkis, brangi Agotėle, lai tau buna lengva žemelė šioje svetimoje šalelėje.

Gera Žinia Visems.

LAIVAKORTĖS IŠ NEW YORKO Į EYTKUNUS UŽ $109.60.

Petras Bartkevičia, Bendrovės dir-rius, **Kovo 26 d.** š. m. su laivu New Amsterdam išvažiuoja Lietuvon. Jis važiuoja kaipo vadas Baltic States Finance Cor. su skaitlingu bureliu lietuvių į Kauną. Iš Kauno Bartkevičia važiuos į Užventę, taipgi lankysis ir kitose vietose Lietuvoje. Sugrįžęs į Kauną, darbuosis Baltic States Bendrovėje, o apie Birželio ar Liepos mėn. grįžš atgal į Ameriką.

Kurie norite keliauti į Lietuvą, tad gera proga važiuoti draugėje su šiuo lietuvių bureliu.

Kurie nori atsiimti iš Lietuvos gimines ar draugus, klauskite musų paaiškinimų.

Taipgi kurie nori greitai parsiųsti pinigų į Lietuvą, siųskit mums tuojaus. Lietuvoje mes išmokame dienos kursu, kursuojančiais Lietuvoje auksinais arba Ost rubliais.

Pinigus Lietuvoje išmokame ir per telegramą.

BALTIC STATES FINANCE CORPORATION
357 Broadway, So. Boston, Mass

Didelis Teatras!

"Laimes Jieškotojai"

Keturių veiksmų dramą, stato scenoje pirmą kartą So. Boston, Mass.

SUBATOJE, 5 DIENA KOVO, 1921,

LETUVIŲ SVETAINĖJE,

E ir Silver Sts., So. Boston, Mass. Pradžia 7:30 val. vak.

UŽ GERĄ LOŠIMĄ.

"LAIMĖS JIEŠKOTOJAI" perstato visą lietuvių gyvenimą Lietuvoje ir čionai Amerikoje, labai yra žingeidus, juokingas ir pamokinantis veikalas. Ant šito perstatymo neatbutinai reikalinga visiems dalyvauti. Gabiausi aktoriai dalyvaus šiame parstatyme iš So. Bostono, Cambridge ir Newtono.

VALIO Į TEATRĄ!

širdingai visus kviečia, **A. L. T. SANDAROS 7-tą KP.**

PRANEŠIMAS
So. Bostoniečiams ir Apylinkei.

Šiuomi pranešame, kad Lietuvos Piliečių Sąjungos centro pirmininkas J. Lutkauskas jau atvažiavo į Naujosios Anglijos apskritį su prakalbomis. Pirmas prakalbas turės Cambridge kovo 6 d., nedėlioje, po pietų. Taipgi turės tą pačią dieną ir So. Boston'e Lietuvių svetainėje, vakare 7:30 val. vak. Ir gi da prie jo kalbės ir advokatas F. J. Bagočius.

Bus prakalbos ir Norwood kovo 10 d. Taigi, gerbiamieji piliečiai, sukruskime ir kitos kolionijos stokime į darbą, nes pilietis J. Lutkauskas užtruks musų apskrityje nuo kovo 6 iki 12 kovo. Taigi duokime jam pilnai darbo, kad jisai pamatytų mus, kaipo veikėjus tėvynės likimui.

L. P. S. rašt.

V. P. Jankauskas.

ANT PARDAVIMO.

Parsiduoda geri bizniai, gerose vietose. Bolinė ir barbernė. Savininkai eina į didelius biznius. Atsišaukite greitai:

LITHUANIAN REAL ESTATE ASSOCIATION,
425 Broadway, So. Boston, Mass.
Phone S. B. 1859-W.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Puiki Lietuviška
UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

AR JAU NUSIPIRKAI LAIKRODĖLĮ?

Žinoma, kad dar ne. Nes jis iki šioliai buvo labai brangus, o dabar atpigo net 25 % nuošimčio. Taigi laikas jums nusipirkti. Kreipkitės pas:

P. VALUKONIS
375 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

ATYDAI VISUOMENES

Parduodu laivakortes visoms linijoms, per prieplaukas Hamburgo, Bremo, Rotterdamo, Antwerpo ir Liepojaus. Kurie keliausite Lietuvon Balandžio, Gegužio, Berželio mėnesiuose dar laikas užsisakyti vietas, antros ir trečios klesos. Rankpinigių siųskite $30.-00 Money Orderiu.

Siučiu pinigus į Lietuvą pagal dienos kursą, reikale — telegramu. Nusiuntimas greitas ir gvarantuotas. Visados kreipkitės antrašu: A. L. T. S. NARYS.

JUOZO AMBRAZIEJAUS AGENTURA,
168 Grand St., TEL. GREENPOINT 4548. **Brooklyn, N. Y.**

Žmogue kasosi galvą, kad palengvint niežėjimą. Kasimasi pasidaro papročiu, ir tuomet žmogus kasosi nejučioms. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino.

Vyrai ir moterįs kenčia niežėjimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežėjimą galima lengvai prašalinti. Nebus daugiau niežėjimo, kasjmosi, plaukų slinkimo ir kitų nesmagumų, įvykstančių nou pleiskanų.

RUFFLES

panaikins visus niežėjimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos ją nuo pleiskanų atsinaujinimo.

RUFFLES yra maistinga maudynė galvos odai ir plaukams. Ji nesugadins nei jautriausios odos. Jus negalite apsieiti be RUFFLES, jei turite pleiskanų.

Jus aptiekininkas parduos jums už 65c. bonkutę. Mes taipgi galime atsiųst jums tiesiog, jei gausime nuo jusų 75 centus pačto markėmis ar money order, kuriuos siųskite šiuo adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

$3.00 UŽ DYKĄ!!!

Tai negirdėtas daiktas, kad kas nors duotų net $3.00 visai dykai; vienok mes duodame! Prisiųskite mums $3.00, o mes siuntinėsime jums per visą metą MEILĘ - ŠEIMYNĄ ir SVEIKATOS SARGĄ — tai didžiausią, geriausią ir gražiausią mėnesinį laikraštį, kuriame telpa mokslo, sveikatos, meilės straipsnių; telpa puikiausių juokų; telpa žavėjančių artistiškų paveikslų; telpa gerų eilių ir vaizdelių. Gi prie to prisiųsime jum didžiausią ir naujausią KNYGŲ KATALOGĄ, iš kurio pasirinksite už $3.00 knygų, kurias gaunate visai dykai, tai yra, kaipo dovaną prie laikraščio, O tai juk reiškia, kad už

$3.00 GAUNAT $6.00
arba $3.00 gaunat visai dykai!!

Pinigus siųskite bankos čekiais, money arba express orderiais; siųsdami popierinius dolerius laiške, laišką visados užregistruokite. Adresuokite:

Al. Margeris,
2023 Saint Paul Ave., **Chicago, Ill.**

JAU GALIMA GAUTI "SANDAROS" Administracijoje gerb. St. Šimkaus visus naujausius muzikos veikalus del piano ir solo. Vietos muzikos mylėtojai kviečiami į "Sandaros" knygyną atsilankyti ir pasiskirti sau tinkamus veikalus, kurių jau seniai pageidaujama buvo, dabar juos gavome, tiesiog nuo išleidė-

EXTRA! EXTRA!
DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių svetainės.

A. ABAZORIUS,
301 E. St., So. Boston, Mass.